

Bekapcsoljuk a Körutat

Nagykörút cselekvési terv

2026.02.01.

IMPRESSZUM

Nagykörút cselekvési terv

A cselekvési terv tartalma *A Nagykörút megújítása* tanulmányterv alapján készült.

A tanulmánytervet a Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft. készítette 2022-ben.

A tanulmányterv teljes terjedelmében letölthető [ezen a linken](#).

A cselekvési terv szerzője: Balogh Samu

A cselekvési terv összeállítása során az egyes fejezetek témáival kapcsolatban az alábbi szervezetekkel került sor szakmai előkészítő egyeztetésekre:

- BFVT Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.
- BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., Adatelemzés és Modellezés
- BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., Beruházás
- BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., Kommunikáció
- BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., Községi Közlekedés Szolgáltatásfejlesztés
- BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., Közterület- és Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztés
- BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., Mobilitásstratégia és -Tervezés
- BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., Társadalmi Kapcsolatok
- BKV Budapesti Közlekedési Zrt.
- BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt., FKF Köztisztasági Divízió
- BKM Budapesti Közművek Nonprofit Zrt., FŐKERT Kertészeti Divízió
- Budapest Közút Zrt.
- Budapesti Művelődési Központ
- Budapesti Történeti Múzeum, Budapest Galéria
- Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány
- Főpolgármesteri Hivatal, Főpolgármesteri Iroda
- Főpolgármesteri Hivatal, Információs Főosztály
- Főpolgármesteri Hivatal, Klíma- és Környezetügyi Főosztály
- Főpolgármesteri Hivatal, Kulturális, Turisztikai, Sport és Ifjúságpolitikai Főosztály
- Főpolgármesteri Hivatal, Vagyongazdálkodási Főosztály (írásban)
- Főpolgármesteri Hivatal, Városhozza-kommunikációs Iroda
- Főpolgármesteri Hivatal, Várostervezési Főosztály
- Főpolgármesteri Hivatal, Városüzemeltetési Főosztály (írásban)
- Fővárosi Csatornázási Művek Zrt.
- Fővárosi Vízművek Zrt.
- MVM Főgáz Földgázhálózati Kft.
- WH International Services GmbH – Bécs Város Nemzetközi Irodák, Budapest

A cselekvési terv tartalmával kapcsolatban 2025.05.29-én a Nagykörút Civil Témacsoport 3. ülésének keretében egy egész napos workshopot tartottunk a Rákóczi téri Vásárcsarnokban. A workshopon nyolc önkormányzat és cégei, valamint húszat meghaladó civil és szakmai szervezet képviselőjében összesen több, mint százán vettek részt. A cselekvési terv az ő munkájuknak is az eredménye.

A cselekvési terv egyeztetésre került az érintett kerületi önkormányzatokkal.

A kiadványban látható illusztrációk az arculati pályázat Neonfényes Körút című pályaművéből származnak. A képek a BKK, illetve a Fővárosi Önkormányzat megrendelésére készültek.

Budapest, 2026.02.01.

TARTALOM

Vezetői összefoglaló	4
Előzmények	6
Stratégiai megalapozottság	6
Résztvételi megalapozottság	8
A Nagykörút megújítása tanulmányterv	9
Projektek	14
Köztérfejlesztés	16
Körútgondnokság	28

Gazdaságfejlesztés	34
Örökségvédelem és üzletportálok	42
Udvarzöldítés	46
Nagykörút ÉLMÉNY	47
Négyes-hatos fejlesztése	52
Szervezeti feltételek	54
Következő lépések	57

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A cselekvési terv célja a Nagykörút átfogó városrehabilitációs programjának megvalósítása, az előkészítés megalapozott folyamatának cselekvésbe fordítása.

A Nagykörút fejlesztését számos stratégiai dokumentum alapozta meg. A komplex városrehabilitáció elvi megalapozását tartalmazza a Budapest 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció (2013), a konkrét fejlesztési program megjelenik az Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégiában (2021) is. A Nagykörút fejlesztése összhangban van a Budapesti Mobilitási Tervvel (2023), a Radó Dezső Tervvel (2021), Budapest Klímastratégiájával (2021) és az Otthon a budapesti utakon – közúti közlekedésbiztonsági stratégiával (2023) is.

A Nagykörút előkészítése több körben és több formában esett át társadalmi egyeztetésen. A cselekvési terv szakmai alapját a Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft. (BFVT) által készített tanulmányterv biztosítja, amelynek elkészítése során sor került közösségi tervezésre és közösségi ötletpályázatra is. 2024-ben alakult meg a Fővárosi Önkormányzat civil rendelete alapján a Nagykörút Civil Témacsoport, amely ülései során tárgyalta már a Nagykörút megújításának átfogó városrehabilitációs célkitűzéseit, a köztérfejlesztés főbb műszaki jellemzőit és a formálódó városrehabilitációs program konkrét cselekvési eszközeit is. A részletes műszaki tervezés részeként a BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt. (BKK) 2024 végén újabb társadalmasítási kört indított, amely során több mint tízezer budapesti fejezte ki véleményét. 2025. februárjában a BKK lakossági fórumokat is tartott az érintett kerületekben. 2025. nyarán a BKK által megbízott kérdezőbiztosok a körúti vállalkozókat keresték meg, az így begyűjtött igények, információk a gazdaságfejlesztési program kidolgozását segítik. A társadalmasítás során gyűjtött észrevételeket a részletes tervezés során figyelembe fogjuk venni.

A *Nagykörút megújítása* tanulmányterv négy fő célt tűzött ki maga elé (Zöld Nagykörút, Pezsgő utcai élet, Fenntartható közlekedés, Nagyvárosi presztízs), amelyek elérésére 66 beavatkozást határozott meg beavatkozási területek szerint csoportosítva. A cselekvési terv a beavatkozásokat meghagyta eredeti formájában, azonban a megvalósítás szempontjai alapján csoportosítja, így konkrétan elindítható projekteket határoz meg.

A **köztérfejlesztés** célja, hogy a Nagykörút fizikai kialakítása támogassa a komplex városrehabilitációt. Ennek keretében cél a zöldfelületek minőségi javítása és a lehetőségekhez képest mennyiségi bővítése, a fasorok egészséges állapotának helyreállítása, a hiányzó fasorok pótlása; a Nagykörúton található vállalkozások és intézmények ellátását biztosító parkolósáv kialakítása; biztonságos, akadálymentes és komfortos gyalogos és kerékpáros felületek biztosítása; és a Nagykörút egykorvult presztízséhez illő építészeti minőség helyreállítása.

A **körútgondnokság** célja a fejlesztés utáni minőségi kialakítás állapotának megőrzése, biztonságos és rendezett körülmények biztosítása a Nagykörútra látogatók számára.

A **gazdaságfejlesztés** célja a körúti vállalkozások támogatása, hogy a Nagykörút újra egy kereskedelmi, fogyasztási és szolgáltatási célterületté váljon a budapestiek számára.

A Nagykörút tanulmányterv céljai és a cselekvési terv projektjei

Az **örökségvédelem** a körúti épületek és üzletportálok építészeti minőségének helyreállításáról szól, hogy a Nagykörút visszakapja egykorvolt nagyvárosi presztízsét.

Az **udvarzöldítési program** a Nagykörút közterein túlnyúló rejtett tartalékaira épít, a társasházak közösségé formálódását és a Nagykörúton sétálók kényelmét is szolgáló zöldítést célozza.

A **Nagykörút ÉLMÉNY** célja, hogy a körúton töltött idő kényszerű közlekedés helyett ismét élménnyé váljon, a Nagykörút identitása megújuljon és megerősödjön.

A **Négyes-hatos villamos fejlesztése** pedig biztosítja, hogy a Nagykörút mindig és minden körülmény között elérhető legyen fenntartható, mindenki számára elérhető és kényelmes közösségi közlekedéssel.

A Nagykörút fejlesztése esetében a hagyományos köztérfejlesztési projektek köréből kiemelkedő eredményt akkor várhatunk, ha egy dedikált menedzsmentszervezet a kellő erőforrások és eszközök birtokában lesz felelős a program megvalósításáért.

A cselekvési terv azokat a lépéseket írja le, amelyek megvalósításával a Nagykörút átfogó városrehabilitációs megújítása példaszzerű, Budapesten még nem látott léptékű programmá válhat.

ELŐZMÉNYEK

Stratégiai megalapozottság

Budapest 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció

A Fővárosi Közgyűlés általi jóváhagyás időpontja: 2013.04.24.

A Koncepció célkitűzése szerint a Nagykörút meghatározó helyszínei (pl. Nyugati tér, Blaha Lujza tér) a belvárosi főközponti térség kapuszerepe helyett a városközponti közeg integrált részeivé válnak, amelyeken keresztül, a sugárirányú utak mentén a fejlődés továbbgyűrűzik. A Koncepció szerint ezt az egyébként természetes folyamatot tervszerűen szükséges irányítani. Ezeket a területeket találkozásra alkalmas, marasztaló környezet kialakításával kell fejleszteni, amely erős vonzásával megfelelő gazdasági fenntarthatóságot is biztosít a területnek.

A Koncepció feladatként fogalmazza meg a komplex városrehabilitációt, így a történeti városrészek fokozatos és folyamatos megújulását a budapesti városfejlődés kulcskérdéseként határozza meg. A Koncepció a belső városrészek komplex városrehabilitációs megújítását a szuburbanizáció ellensúlyozásának lehetséges eszközeként írja le, a városrész népesség-megtartó erejét a sűrűség csökkentésével, levegősebb és zöldőbb környezet kialakításával kívánja növelni. A Koncepció a budapesti belváros épülethomlokzatait a városképi látvány kiemelkedő fontosságú elemeinek nevezi, amelyek állagmegóvása és felújítása sürgető feladat.

A Koncepció kiemeli a belső városrészekben a fasorok folyamatos megújításának fontosságát, emellett szorgalmazza az útsorfák számának 5%-kal való emelését, a hiányzó fasorok pótlását. A fasorokat városszerkezeti, esztétikai jelentőségük miatt is kiemelten kezeli. Feladat a belvárosban a gyalogos közterek és sétálóutcák hálózatának további fejlesztése.

A kiemelt kulturális intézmények a sokszínű belvárosi térségben sűrűsödnek, ezek jelenleg is hangsúlyos kulturális tengelyekként rajzolódnak ki. Ezek a térségek továbbfejlesztése, „hangsúlyozása” révén a városszerkezet emblematikus elemei alakíthatók ki.

A koncepció [letölthető innen](#).

Otthon Budapesten – Integrált Településfejlesztési Stratégia

A Fővárosi Közgyűlés általi jóváhagyás időpontja: 2021.04.28. (Közyűlés hatáskörében meghozott főpolgármesteri döntés)

A Stratégia a Nagykörút komplex megújítását az Emblematikus budapesti tengelyek program részeként határozza meg: „A Nagykörút megújításának célja a városszerkezeti szempontból jelentős nagyvárosi tengely élhetőbbé tétele, a közterületek megfelelő felosztásával, minőségi és gyalogosbarát megújításával, a körúton közlekedők számára a kellemes térérzet megteremtése, a meglévő és megújítandó fasorok életterének kedvezőbbé tétele, emellett pedig a közterületi zöldfelületek minőségi és mennyiségi javítása.” A Stratégia hangsúlyozza a kerületekkel való együttműködés fontosságát.

A stratégia [letölthető innen](#).

Budapesti Mobilitási Terv

A Fővárosi Közgyűlés általi jóváhagyás időpontja: 2023.10.25.

A Budapesti Mobilitási Terv (BMT) két különböző projekt részeként számol a Nagykörút fejlesztésével. A Nagykörút komplex megújítását (P0009) kiemelten javasolt projektötletként rögzíti, az Otthon Budapesten stratégiában szereplő leírással azonos tartalommal. A belső városrészek kerékpárosbarrát fejlesztése (P0388) pedig – más helyszínek mellett – a Teréz körút, az Erzsébet körút, a József körút és a Ferenc körút esetében írja elő a kerékpáros infrastruktúra fejlesztését.

A Budapesti Mobilitási Terv megismerhető [ezen az oldalon](#).

Radó Dezső Terv

A Fővárosi Közgyűlés általi jóváhagyás időpontja: 2021.03.31. (Közgyűlés hatáskörében meghozott főpolgármesteri döntés)

A Radó Dezső Terv (RDT) a fasorok, zöldsávok és zöldsétányok akcióterület részeként szerepelteti a Nagykörút megújítását az Otthon Budapesten stratégiában szereplő leírással azonos tartalommal, kiegészítve azzal, hogy a Nagykörúthoz kapcsolódó zöldterületek közparki és rekreációs fejlesztése is cél.

A Radó Dezső Terv [letölthető innen](#).

Budapest Klímastratégiája (SECAP)

A Fővárosi Közgyűlés általi jóváhagyás időpontja: 2021.03.31. (Közgyűlés hatáskörében meghozott főpolgármesteri döntés)

Budapest Klímastratégiája (Budapesti Klímastratégia és Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv) a kerékpáros és gyalogos infrastruktúra fejlesztése, valamint a közterületi fásítás kapcsán említi a Nagykörutat, mint beavatkozási helyszínt. Ez összhangban van a BMT és a Radó Dezső Terv célkitűzéseivel.

A Klímastratégia [letölthető innen](#).

Otthon a budapesti utakon – közúti közlekedésbiztonsági stratégia

A Fővárosi Közgyűlés általi jóváhagyás időpontja: 2023.06.28.

A közlekedésbiztonsági stratégia új alapokra helyezte a budapesti utcák és utak fejlesztését, a közúti forgalom mellett a közterületi használatot is alapvető szempontként definiálva. Ennek alapján készült el a budapesti utcákat és utakat fenti szempontok szerint osztályozó közúthálózati terv, amely a Nagykörút esetében az ún. „belső szakaszokat” (Teréz körút, Erzsébet körút és József körút) emblemikus főútként, az ún. „külső szakaszokat” (Szent István körút és Ferenc körút) városközponti főútként azonosította. Előbbiek esetében 30-40 km/h-s, utóbbi esetében 40-50 km/h-s sebességkorlátozást ír elő a stratégia.

A stratégia [letölthető innen](#).

Részvételi megalapozottság

A Nagykörút megújításának előkészítése több körben és több formában esett át társadalmi egyeztetésen.

A cselekvési terv szakmai alapját a Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft. (BFVT) által készített tanulmányterv biztosítja. A tanulmányterv megalapozására a Fővárosi Önkormányzat 2020 szeptemberében közösségi tervezést indított, amelynek keretében több, mint 4 ezren mondták el véleményüket a Nagykörút jövőjéről. 2021-ben a Fővárosi Önkormányzat közösségi ötletpályázatot hirdetett, amelyre több, mint 50 pályázat érkezett. A pályaműveket szakértő zsűri értékelte, amelynek a Főpolgármesteri Hivatal munkatársai mellett tagja volt többek között a BKK Budapesti Közlekedési Központ igazgatója, a BFK Budapest Fejlesztési Központ vezérigazgatója, a BKIK Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke és a KÉK Kortárs Építészeti Központ elnöke is. A közösségi tervezés eredményeinek feldolgozásával és beépítésével készült el *A Nagykörút megújítása* tanulmányterv 2022-ben.

2024-ben alakult meg a Nagykörút Civil Témacsoport a Fővárosi Önkormányzat civil rendelete alapján. A témacsoportnak 2025 májusi időpont szerint huszonnyolc szervezet volt a regisztrált tagja, köztük a Magyar Autóklub, a Magyar Kerékpárosklub, a Járókelő Közhasznú Egyesület, a KÉK – Kortárs Építészeti Központ vagy a Levegő Munkacsoport. A témacsoport eddig öt ülést tartott: 2024. májusában a Nagykörút megújításának alapelveit, az átfogó városrehabilitációs program célkitűzéseit, míg 2024. augusztusában a köztérfejlesztés főbb jellemzőit mutatta be a Főváros. A harmadik ülésre 2025. május 29-én a Rákóczi téri Vásárcsarnokban került sor, amelynek célja az átfogó városrehabilitációs program elindítása és a cselekvési terv kidolgozásának segítése volt. Ennek az ülésnek 119 regisztrált résztvevője volt, akik az érintett kerületi és fővárosi önkormányzatokat, szakmai és civil szervezeteket képviseltek és hat különböző témájú workshop keretében beszéltek a Nagykörút jövőjéről. A negyedik ülésre 2025. szeptember 26-án került sor, ahol a BKK a részletes műszaki tervezést megalapozó diszpozíciós vizsgálatokat egyeztetette a témacsoport tagjaival. Az ötödik ülést 2025 novemberében tartották, ahol a cselekvési terv egyeztetése volt a téma.

A BKK a részletes műszaki tervek elkészítéséhez kapcsolódóan 2024 végén újabb társadalmasítási kört indított. A BKK által készített kérdőívet csaknem tízezen töltötték ki, amelynek eredményeit a BKK figyelembe veszi a részletes tervek elkészítettése során. 2025. februárjában lakossági fórumokat szervezett a BKK a köztérfejlesztési projekt által érintett négy kerületben (VI., VII., VIII. és IX. kerületek), ahol a helyi lakosok mellett civil és érdekvédelmi szervezetek is képviseltették magukat. A BKK utcafórumokat is szervezett a témában. Ezeket együttesen számolva tízezret meghaladta a résztvevők száma a BKK társadalmi egyeztetésén.

2025 májusában a BKK elindította a Nagykörút vállalkozásait célzó felmérését, amelynek célja pontos képet kapni a körúti vállalkozások logisztikai és egyéb igényeiről. A felmérés keretében kb. 250 vállalkozást kerestek fel a BKK által megbízott kérdezőbiztosok. Emellett a Nagykörút tíz előre meghatározott szakaszán részletes forgalomszámlálást is készítettek a szegélyzónák (jellemzően parkolási és logisztikai) forgalmáról is. Ezek az adatok alapozzák meg a köztérfejlesztés gazdaságfejlesztést támogató műszaki tartalmát.

A Nagykörút megújítása tanulmányterv

A Nagykörút megújításának szakmai alapját a BFVT által 2022-ben elkészített *A Nagykörút megújítása* tanulmányterv képezi. A tanulmányterv a Nagykörút múltjának és jelenlegi állapotának alapos elemzését követően a közösségi tervezés eredményeire alapozva fogalmazza meg a Nagykörút jövőképét, majd az ennek eléréséhez szükséges fejlesztési célokat és beavatkozásokat határoz meg. A tanulmányterv által megfogalmazott jövőkép így szól:

A Nagykörút Budapest élhető városi körútja, amely több zöldfelülettel, tiszta és rendezett környezettel; pezsgő utcai élettel, minőségi bevásárlási, vendéglátási és kulturális lehetőségekkel; az ezeket szolgáló fenntartható közlekedési kialakítással; valamint reprezentatív arculattal mindenki számára vonzó.

A tanulmányterv négy fejlesztési célt fogalmazott meg (Zöld Nagykörút, Pezsgő utcai élet, Fenntartható közlekedés és Nagyvárosi presztízs), amely alá 66 beavatkozási javaslatot, lehetőséget sorolt be. Ezek a beavatkozási eszközök tematikusan kerültek csoportosításra, amelyhez képest a cselekvési terv a megvalósíthatóság szempontjait figyelembe véve fogalmazott meg projekteket a beavatkozási eszközök újracsoportosításával. Ennek az elvégzése képezte a cselekvési terv elkészítésének egyik első feladatát.

A Nagykörút tanulmányterv céljai és a cselekvési terv projektjei

A következő oldalakon az egyes beavatkozások eredeti megfogalmazásukban kerülnek bemutatásra, a tanulmány teljes terjedelmében elérhető a budapest.hu oldalon.

I. ZÖLD NAGYKÖRÚT

Meglévő zöldfelületek megújítása, fejlesztése

- I.1. A jelenleg leromlott állapotú zöldfelületek helyén jó minőségű, könnyen fenntartható, városi körülményeknek ellenálló növényfajok alkalmazása.
- I.2. Meglévő fák védelme a fahelyek megújításával, a fák életterének növelésével és minőségi javításával.
- I.3. Fasorok megújítása a faegyedek cseréjével és a biodiverzitás növelésével.

Zöldfelületi arány növelése

- I.4. Fasortelepítés a Ferenc körút Tompa utca és Petőfi híd közötti fasorhiányos szakaszán.
- I.5. Zöldsávok, zöldszigetek, zöldfelületekkel ellátott pihenőhelyek kialakítása a megfelelő szélességgel rendelkező járdafelületeken.
- I.6. Növényzet elhelyezését biztosító közterületi berendezések (pl. planténerek, vertikális zöldfelületek) elhelyezése.
- I.7. Leromlott állapotú csatlakozó terek megújítása és zöldfelületi fejlesztése.
- I.8. Nagykörútra nyíló belső udvarok zöldfelületeinek növelése, zöldfelületekkel és pihenőhelyekkel ellátott udvarok közcélú hasznosítása.

Zöldfelületek védelme és színvonalas fenntartása

- I.9. Zöldfelületek, fák és fahelyek fizikai védelmének biztosítása, védelmet nyújtó multifunkcionális berendezések alkalmazása.
- I.10. Gyalogos felületek tisztántartása és környezetkímélő síkosságmentesítése, a növényzetet károsító vegyszerek és anyagok használatának korlátozása vagy tiltása.
- I.11. Színvonalas zöldfelület-fenntartás biztosítása, szükséges fenntartási feladatok számbavétele, folyamatos nyomon követése és ellátása.

Klímvédelmi szempontok érvényesítése

- I.12. Gyalogos felületeken vízáteresztő és világos színű burkolatok alkalmazása, jelenlegi burkolatok megújítása.
- I.13. Csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztése komplex műszaki megoldásokkal.
- I.14. Teresedéseken, pihenőhelyeken vízarchitektúrák, párasító berendezések elhelyezése.
- I.15. Árnyékolókkal, növényzettel, valamint párapuk elhelyezésével ún. hűsítő szigetek kialakítása forgalmas közterületeken a nyári időszakban, ideiglenes jelleggel. Ivóutak telepítése.
- I.16. Okos eszközök alkalmazása a vízmérőórák leolvasásának megkönnyítéséhez, valamint az egyes vízellátást biztosító ellátórendszerben történő hibák könnyebb azonosításához.

II. PEZSGÓ UTCAI ÉLET

Rendezett nagyvárosi gyalogos környezet

– megfelelő szélességű gyalogos felületek biztosítása

- II.1. Jogszábeli háttér rendezése, vonatkozó tervek és rendeletek felülvizsgálata, összhang megteremtése.
- II.2. Közterületi vendéglátóteraszok elhelyezésének szabályozása, biztonságosabb és zavartalanabb gyalogos közlekedés megteremtése.
- II.3. Kioszkok elbontásával funkcionális és arculati konfliktusok feloldása.
- II.4. A hagyományos körúti nyilvános illemlhelyek eredeti kialakításuk szerinti, de a jelenkori igényeknek megfelelő felújítása és újbóli megnyitása.
- II.5. Kapcsolódó teresedéseken zöldfelületekkel ellátott találkozóhelyek és pihenőhelyek kialakítása.

Minőségi bevásárlási, vendéglátási és szórakozási lehetőségek megteremtése

- II.6. A földszinti utcai kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó funkciók kedvező összetételének és megújulásának ösztönzése.
- II.7. Az üzletek forgalmának és prosperitásának növelése, a Nagykörút gazdaságfejlesztési helyszínként történő népszerűsítése.
- II.8. Önkormányzati tulajdonú helyiségállomány optimális hasznosítása gazdaságfejlesztési stratégia alapján.
- II.9. Minőségi szolgáltatások támogatása gazdasági ösztönzőrendszer segítségével, a kereskedelmi és vendéglátó egységekre vonatkozó egységes vagy egyeztetett adózási rendszer kialakításával.

Kulturális programok, közösségi terek és intézmények támogatása

- II.10. Önkormányzati kulturális intézmények népszerűsítése, működésük támogatása.
- II.11. Menedzsment szervezet létrehozása az önkormányzatok és a helyi gazdasági szereplők együttműködésével.

Vonzó turisztikai céltérség kialakítása

- II.12. A helyi kulturális örökség népszerűsítése szervezett közösségi eseményekkel, információk hozzáférhetőségének biztosításával.
- II.13. Tematikus kulturális és kulináris programok szervezése, helyi termékek népszerűsítése a helyi szolgáltatók együttműködésével.

III. FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS

Meghatározó közösségi közlekedés

- III.1. A villamos- és az autóbusz-közlekedésben kínálati kapacitás biztosítása az utazási szokások szándékos befolyásolására.
- III.2. Községi közlekedés előnyben részesítése a többi közlekedési móddal szemben, a vonzó menetidő érdekében.
- III.3. Utasbarát megállók kialakításához a legmodernebb utastájékoztató, valamint utazáskényelmi eszközök alkalmazása, igazodva a Nagykörút jelentette presztízshez.
- III.4. Községi közlekedés szolgáltatási színvonalának növelése a jármű és a pálya magas szintű üzemeltetésével.

Nagyvonalú gyalogos környezet

- III.5. Gyaloglás támogatása a járdák és a csatlakozó teresedések „sétányszerű” átalakításával.
- III.6. Gyalogos közlekedés akadálymentesítése a csatlakozó és keresztező útvonalak csomópontjaiban.
- III.7. Új gyalogátkelőhelyek létesítése a kapcsolódó városrészek gyalogosáramlási igényeinek megfelelően.
- III.8. Járdaburkolatok fejlesztése a városképi igényeknek megfelelően, az egységes és nagyvonalú megjelenés érdekében.

Biztonságos kerékpáros közlekedés

- III.9. Ideiglenes kerékpáros infrastruktúra átépítése a nagyobb biztonság és teljesítőképesség elérése érdekében.
- III.10. Hiányzó kerékpáros infrastruktúra megteremtése a Szent István körúton.
- III.11. Mikromobilitási pontok létesítése a járműmegosztás elterjedésének segítésére, az aktív és mikromobilitási eszközök használatának előmozdítása.
- III.12. Kerékpártámaszok telepítése a kerékpáros infrastruktúrának az egész várost lefedő, összefüggő hálózattá fejlődésével összhangban.

Egyéni személygépjármű használat csökkentése

- III.13. Hálózati szempontok alapján differenciált közúti keresztmetszetek létrehozása a Nagykörút középső és a hidakhoz kapcsolódó szakaszain.
- III.14. Forgalmuszervezési beavatkozások – pl. sebességcsökkentés – az eltérő menetdinamikájú közlekedési módok közötti optimum elérése céljából.

Közterület személygépjármű tárolás alóli felszabadítása

- III.15. Autóbuzsmegállók, taxiállomások, koncentrált rakodóhelyek nagyobb arányú biztosítása, a helytakarékosságra törekedve akár időben megosztott használattal.
- III.16. Turistabusz le- és felszállóhelyek biztosítása a körút magas presztízséhez is hozzájáruló színház és szálloda funkciók számára.
- III.17. Mozgásukban korlátozottak számára fenntartott várakozóhelyek megtartása – hasonlóan az akadálymentesítéshez – társadalmi szempontból indokolt pozitív megkülönböztetés részeként.
- III.18. Személygépjárművek, robogók közterületi elhelyezésének terén a közcélú, vagy rövidebb idejű (pl. Kiss & Ride típusú) használatok preferálása.
- III.19. Koncentrált parkolási létesítmények támogatása a körút értékes közterületeinek parkolás alóli mentesítése érdekében.
- III.20. Parkolási tájékoztató rendszerek fejlesztése a valós idejű tájékoztatás érdekében.

IV. NAGYVÁROSI PRESZTÍZS

Körút presztízsének visszaadása, nagyvárosi elegancia létrehozása

- IV.1. Tematikus útszakaszok kialakulásának elősegítése a funkcióösszetétel és a fizikai sajátosságok alapján.
- IV.2. A mobil környezet vizuális minőségének javítása az arculati elemekre vonatkozó követelmények összefoglalásával és közzétételével.
- IV.3. UNESCO Világörökség Kezelési Terv elkészítésének szorgalmazása a kijelölt világörökségi helyszínekre vonatkozóan.
- IV.4. Nagykörút identitásának erősítése, egységes brand kialakítása kampányokkal és marketing tevékenységgel.

Épített környezet felújítása, minőségi fejlesztése

- IV.5. Egységes arculati követelményeket tartalmazó jogszabályok összehangolásának szorgalmazása.
- IV.6. Historikus épületek felújítása, homlokzatok rehabilitációja.
- IV.7. Az épületek földszinti homlokzatainak rehabilitációja a Budapest Portálprogram elveinek és javaslatainak figyelembevételével.
- IV.8. A tetők és kupolák eredeti tetőformákkal és anyaghasználattal történő helyreállítása pénzügyi támogatási program biztosításával.
- IV.9. Az épületállomány sikeres megújítása érdekében pénzügyi támogatás biztosítása, támogatási rendszerek elérhetőségének növelése.
- IV.10. Összehangolt, egységes díszvilágítások megteremtése, fényreklámok és világító cégjelzések elhelyezési és minőségi korlátozása.
- IV.11. A burkolatok funkcionális, arculati és klímavédelmi szempontok összehangolásával történő minőségi megújítása.
- IV.12. Az utcabútorok és berendezések megújítása és fenntartása, az épített környezethez és a körút karakteréhez illeszkedő típusok rendszerelvű alkalmazása.
- IV.13. A közterületek jó minőségben történő fenntartása, gondozása és a köztisztaság mindennapi biztosítása.
- IV.14. Az elöregedett és korszerűtlen anyagú közművezetékek rekonstrukciója, cseréje, kiváltása, racionális közműelhelyezés biztosítása.

Konfliktusok csökkentése, közbiztonság növelése

- IV.15. Épületekben helyet kapó eltérő funkciók összehangolása, az egyes funkciók elhelyezésére alkalmas helyek meghatározása, konfliktust okozó tevékenységek szabályozása.
- IV.16. Biztonságérzet növelése a közbiztonságot erősítő eszközök fejlesztésével.
- IV.17. Közterületi akadálymentesítés kialakítása funkcionális és esztétikai szempontok figyelembevételével.

PROJEKTEK

A cselekvési terv a tanulmányterv szakmai alapjaira épül, tartalmában attól nem, vagy csak nagyon indokolt esetben tér el. A cselekvési terv összeállításának célja, hogy konkrét, megvalósítható lépéseket javasoljon a döntéshozó számára, amelyek végrehajtásán keresztül elérhetők a tanulmányterv által megfogalmazott célok.

Ennek módszertana a tanulmányterv által meghatározott beavatkozások újracsoportosítása, megvalósítható projektek szerinti rendezése. Ez azt jelenti, hogy szakítva a tanulmányterv tematikus rendezési elvével, a megvalósítás szempontjai (megvalósító személye, feladat komplexitása, időtávja stb.) szerint kerülnek újraosztásra a beavatkozások. A beavatkozások tartalma nem változik, azok sem felosztásra, sem összevonásra nem kerülnek. Tehát a cselekvési terv módszertanának az alapegysége a tanulmányterv által meghatározott beavatkozás, ezek csoportosításával jönnek létre projektek.

A cselekvési terv elkészítésének jelen fázisában hét projekt került lehatárolásra. Ez nem jelenti azt, hogy ezeket a továbbiakban ne lehetne módosítani. A projektek lehatárolása a praktikus szempontok érvényesítése mentén történt, hogy minél könnyebben és minél gyorsabban megvalósítható projekteket kapjunk. Ha felmerül olyan körülmény, amely hatékonyabb munkát tenne lehetővé a projektek átfogalmazásával, az minden további nélkül megtehető.

A Nagykörút cselekvési terv projektjei:

1. Köztérfejlesztés
2. Körútgondnokság
3. Gazdaságfejlesztés
4. Örökségvédelem és üzletportálok
5. Udvarzöldítés
6. Nagykörút ÉLMÉNY
7. Négyes-hatos fejlesztése

A projektek megvalósításának ütemezése a Fővárosi Önkormányzat döntésének, a szükséges erőforrások biztosításnak függvénye. Ezek alapján a cselekvési terv jelenlegi formájában egy javaslatnak tekinthető – a döntéshozók támogató visszajelzése és a felhasználható források nagyságrendi ismerete alapján készíthető el az egyes projektek részletes költségbecslése és ütemezése.

Köztérfejlesztés

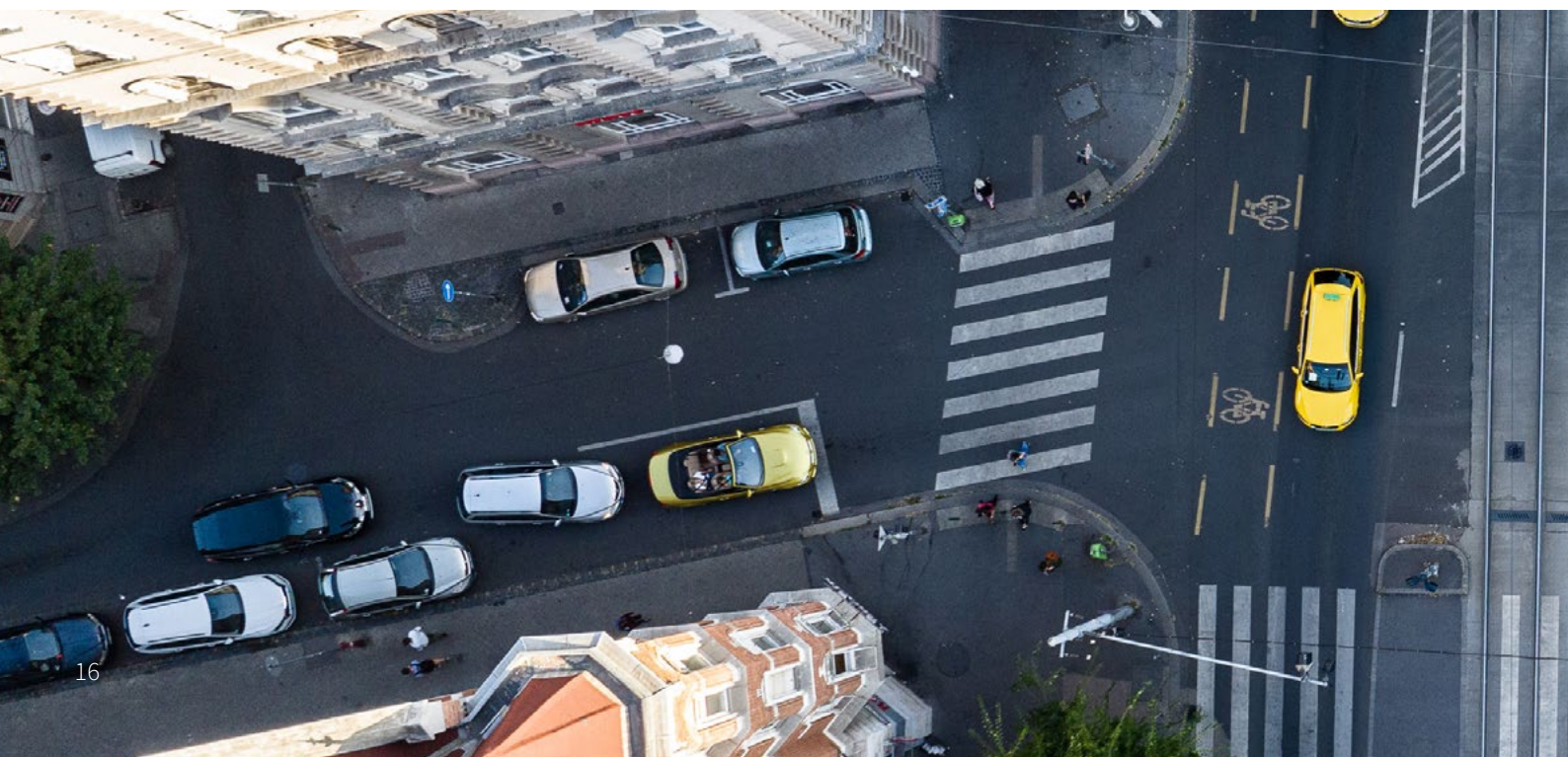
A közterületek átépítésének célja, hogy a Nagykörút fizikai kialakítása támogassa a Nagykörút megújításaként kitűzött átfogó célok megvalósítását. Az átépítésnek az alábbi elemei lettek megfogalmazva:

Fasor megújítása és pótlása: a körúti fasorok egészséges állapotának helyreállítása. Minden egyes meglévő fahely esetében javulni fognak a fák életkörülményei, minimálisan a fahely méretének növelésével; a fák közötti berendezési sávban vízáteresztő burkolat alkalmazásával; a nem megfelelő állapotú, de megmenthető fák esetében az ültető közeg célzott, részleges javításával, tápanyag-utánpótlással; az elhalt vagy egészségi állapot szempontjából nem menthető fák esetében a fák cseréjével. Azokon a szakaszokon, ahol a korábban létező fasorokat kivágták, cél a régi fahelyek visszaállítása, új fák ültetése, közműmentes zöldsáv biztosítása. Új fák esetében a gyökéröntözés kiépítése is vizsgálat tárgyát képezi. A kerékpársáv áthelyezése lehetőséget biztosít a fák őrsvénygallyazásának felülvizsgálatára, ami kisebb állandó roncsolást jelent a lombkoronában.

Több zöldfelület: a zöldfelületek bővítése a fahelyek növelésével és szakaszos összekötésével, nagyméretű növénykazetták lokális kialakításával, a csatlakozó teresedések zöldítésével, valamint ezen zöldfelületek öntözötté tételével és áttaposás elleni védelmével.

Fenntartható csapadékvízkezelés: a szivacsváros elveinek alkalmazása, amely egyszerre biztosítja a lezúduló csapadék lefolyásának lassítását, helyben történő elszikkasztását (a téli sólé kizárásával) és a zöldfelületek öntözésének környezetkímélő segítségét.

Közműkiváltások: az új fahelyek létrehozása érdekében a közműhelyzet szükséges szintű racionalizálása, elsősorban a leginkább érintett ivóvízvezetékek meghatározott szakaszainak kiváltása.

Megújuló közterek: a gyalogos felületek megújítása, ideértve a burkolatok minőségi cseréjét és új, egyszerre praktikus és esztétikus, de üzemeltethető utcabútorok, például padok kihelyezését, a funkcióját veszített telefonfülkék és bódék szanálásával, a vizuálisan disszonáns elemek felszámolásával vagy arculatba illő átépítésével.

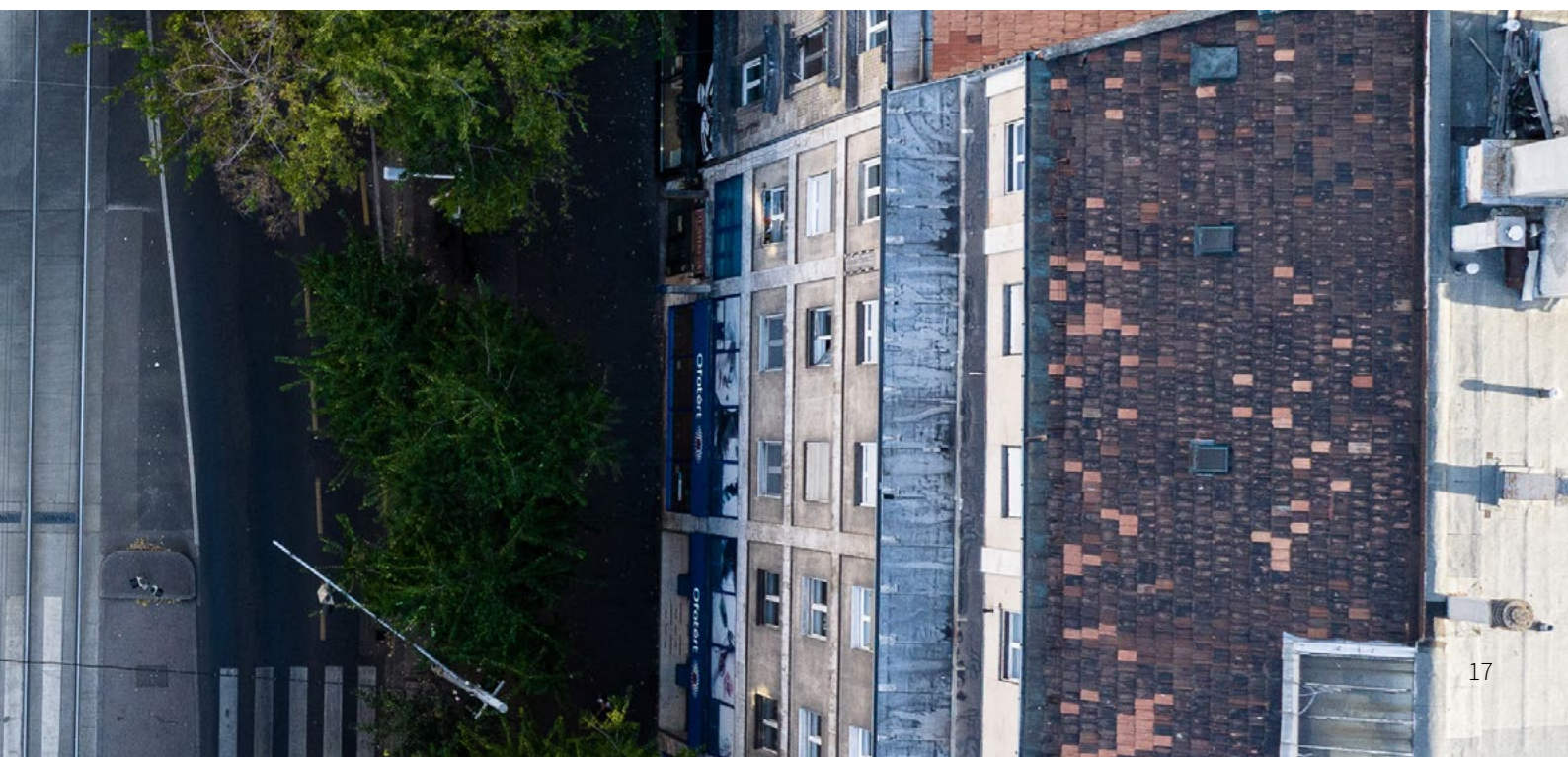
Bringasztrádák: fizikailag elválasztott kétoldali irányhelyes kerékpárutak létrehozása, a parkolósáv és a szegély között vezetve. A kerékpárutak jellemzően két méter szélesek lesznek, így két ember továbbra is elfér majd egymás mellett, biztosítva például a kényelmes és biztonságos előzés lehetőségét. A parkolósáv mellett elegendő hely marad az ajtónyitási távolságnak is a két méter széles kerékpárút mellett.

Kerékpáros kapcsolatok biztosítása a csomópontokban: folytonos és biztonságos kerékpáros kapcsolatok és útvonalak biztosítása a kerékpárral közlekedők számára a csomópontokban minden irányban.

Rendezett rakodás és kerékpárparkolás: rendezett rövid idejű parkolási és rakodási lehetőség biztosítása a kerékpársávok mentén. A rollerrel és kerékpárral érkezőknek kerékpártámaszok, MOL Bubi gyűjtőállomások és Mobi-pontok, az áruszállítók vagy a mozgásukban korlátozottak számára kijelölt rakodó, illetve mozgássérült parkolóhelyek jönnek létre, melyek általánosságban a kerékpárutak bal oldalán kerülnek kialakításra. A parkolóhelyek kialakításánál szempont a lehetséges konfliktusok minimalizálása, az ajtónyitási távolság biztosítása és a kerékpársávra történő ráparkolás vagy a kerékpársávon történő közlekedés akadályozása.

Járdaszintre emelt torkolatok kialakítása a mellékutcáknál: járdaszintre emelt mellékutcai torkolatok kialakítása, hangsúlyozva a gyalogosok elsőbbségét. Ez a kialakítás nagyobb biztonságot nyújt a mellékutcákból érkező vagy oda bekanyarodó járműforgalommal szemben.

Burkolatcsere: burkolatcsere a forgalmi sávokon, így az autóval közlekedők is megújult aszfalton közlekedhetnek majd a jövőben.

A köztérfejlesztés részeként a tanulmányterv alábbi beavatkozásai kerültek kiválasztásra:

I. ZÖLD NAGYKÖRÚT

Meglévő zöldfelületek megújítása, fejlesztése

- I.1. A jelenleg leromlott állapotú zöldfelületek helyén jó minőségű, könnyen fenntartható, városi körülményeknek ellenálló növényfajok alkalmazása.
- I.2. Meglévő fák védelme a fahelyek megújításával, a fák életterének növelésével és minőségi javításával.
- I.3. Fasorok megújítása a faegyedek cseréjével és a biodiverzitás növelésével.

Zöldfelületi arány növelése

- I.4. Fasortelepítés a Ferenc körút Tompa utca és Petőfi híd közötti fasorhiányos szakaszán.
- I.5. Zöldsávok, zöldszigetek, zöldfelületekkel ellátott pihenőhelyek kialakítása a megfelelő szélességgel rendelkező járdafelületeken.
- I.6. Növényzet elhelyezését biztosító közterületi berendezések (pl. planténerek, vertikális zöldfelületek) elhelyezése.
- I.7. Leromlott állapotú csatlakozó terek megújítása és zöldfelületi fejlesztése.

Zöldfelületek védelme és színvonalas fenntartása

- I.9. Zöldfelületek, fák és fahelyek fizikai védelmének biztosítása, védelmet nyújtó multifunkcionális berendezések alkalmazása.

Klímavédelmi szempontok érvényesítése

- I.12. Gyalogos felületeken vízáteresztő és világos színű burkolatok alkalmazása, jelenlegi burkolatok megújítása.
- I.13. Csapadékvíz-gazdálkodás fejlesztése komplex műszaki megoldásokkal.
- I.14. Teresedéseken, pihenőhelyeken vízarchitektúrák, párástó berendezések elhelyezése.
- I.15. Árnyékolókkal, növényzettel, valamint párapuk elhelyezésével ún. hűsítő szigetek kialakítása forgalmas közterületeken a nyári időszakban, ideiglenes jelleggel. Ivóutak telepítése.
- I.16. Okos eszközök alkalmazása a vízmérőórák leolvasásának megkönnyítéséhez, valamint az egyes vízellátást biztosító ellátórendszerben történő hibák könnyebb azonosításához.

II. PEZSGÓ UTCAI ÉLET

Rendezett nagyvárosi gyalogos környezet

– megfelelő szélességű gyalogos felületek biztosítása

- II.5. Kapcsolódó teresedéseken zöldfelületekkel ellátott találkozóhelyek és pihenőhelyek kialakítása.

III. FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS

Nagyvonalú gyalogos környezet

- III.5. Gyaloglás támogatása a járdák és a csatlakozó teresedések „sétányszerű” átalakításával.
- III.6. Gyalogos közlekedés akadálymentesítése a csatlakozó és keresztező útvonalak csomópontjaiban.
- III.7. Új gyalogátkelőhelyek létesítése a kapcsolódó városrészek gyalogosáramlási igényeinek megfelelően.
- III.8. Járdaburkolatok fejlesztése a városképi igényeknek megfelelően, az egységes és nagyvonalú megjelenés érdekében.

Biztonságos kerékpáros közlekedés

- III.9. Ideiglenes kerékpáros infrastruktúra átépítése a nagyobb biztonság és teljesítőképesség elérése érdekében.
- III.11. Mikromobilitási pontok létesítése a járműmegosztás elterjedésének segítésére, az aktív és mikromobilitási eszközök használatának előmozdítása.
- III.12. Kerékpártámaszok telepítése a kerékpáros infrastruktúrának az egész várost lefedő, összefüggő hálózattá fejlődésével összhangban.

Egyéni személygépjármű használat csökkentése

- III.13. Hálózati szempontok alapján differenciált közúti keresztmetszetek létrehozása a Nagykörút középső és a hidakhoz kapcsolódó szakaszain.
- III.14. Forgalmuszervezési beavatkozások – pl. sebességcsökkentés – az eltérő menetdinamikájú közlekedési módok közötti optimum elérése céljából.

Közterület személygépjármű tárolás alóli felszabadítása

- III.15. Autóbuszmegállók, taxiállomások, koncentrált rakodóhelyek nagyobb arányú biztosítása, a helytakarékosságra törekedve akár időben megosztott használattal.
- III.16. Turistabusz le- és felszállóhelyek biztosítása a körút magas presztízséhez is hozzájáruló színház és szálloda funkciók számára.
- III.17. Mozgásukban korlátozottak számára fenntartott várakozóhelyek megtartása – hasonlóan az akadálymentesítéshez – társadalmi szempontból indokolt pozitív megkülönböztetés részeként.
- III.18. Személygépjárművek, robogók közterületi elhelyezésének terén a közcélú, vagy rövidebb idejű (pl. Kiss & Ride típusú) használatok preferálása.
- III.20. Parkolási tájékoztató rendszerek fejlesztése a valós idejű tájékoztatás érdekében.

IV. NAGYVÁROSI PRESZTÍZS

Épített környezet felújítása, minőségi fejlesztése

- IV.11. A burkolatok funkcionális, arculati és klímavédelmi szempontok összehangolásával történő minőségi megújítása.
- IV.12. Az utcabútorok és berendezések megújítása és fenntartása, az épített környezethez és a körút karakteréhez illeszkedő típusok rendszerelvű alkalmazása.
- IV.14. Az elöregedett és korszerűtlen anyagú közművezetékek rekonstrukciója, cseréje kiváltása, racionális közműelhelyezés biztosítása.

Kisbeavatkozások

Kisbeavatkozásként kerültek beazonosításra azok a fizikai fejlesztések, amelyek alacsony komplexitásuk és költségük alapján akár a tervezési fázisban lévő BKK-s köztérfejlesztési projekt megvalósítását megelőzően is elvégezhetőek. Ez azt jelenti, hogy ezek a beavatkozások jellemzően jól lehatárolhatók a teljes körű köztérfejlesztési projekttől, előkészítésük pedig csak egyszerűbb tervezési és engedélyeztetési feladatokat feltételez. Ennek eredményeképpen akár 1-2 éven belül is megvalósíthatók a teljes körű köztérfejlesztést megelőzően.

Annak, hogy egy műszaki beavatkozás megelőzze-e a teljes körű köztérfejlesztést, vagy integráltan, annak részeként valósuljon meg egy alapos mérlegelésnek kell az eredménye legyen. Célszerű csak azokat a valóban egyszerű beavatkozásokat leválasztani a „nagy projektről”, amelyek megvalósítása gyors és egyszerű, és ahol műszakilag is alátámasztható a „mire várunk még” típusú lakossági elvárás.

Gyalogos járdák felszabadítása

A Nagykörúton kialakított kerékpáros infrastruktúra egyes, jellemzően rövidebb szakaszai a gyalogos felületek rovására, a járda felületén lettek kialakítva. Ezek olyan, átmenetinek tekinthető megoldások, amelyek egyszerre rontják a gyalogos és a kerékpáros infrastruktúra komfortszintjét is. Ezeknek a korrekciója tervezetten megtörténik a teljes körű köztérfejlesztési projekt részeként, azonban a beavatkozás minimális léptéke lehetővé teszi a korábbi beavatkozást.

Járdán vezetett szakaszok:

- József körút: Kölcsey utca – Békési utca (páratlan, belső oldal): ~80 méter hosszon
- József körút: Krúdy utca – Baross utca (páratlan, belső oldal): ~110 méter hosszon
- József körút: Pál utca – Üllői út (páratlan, belső oldal): ~40 méter hosszon

A beavatkozást a Fővárosi Önkormányzat és a BKK közös, Horizon Europe által finanszírozott REALLOCATE projektjével összhangban szükséges megvalósítani, a két intézkedés Baross utcával kapcsolatos összefüggései miatt.

Nyugati tér negyedik gyalogátkelő kiépítése

Az M3-as metró felújításához és akadálymentesítéséhez kapcsolódóan felszíni gyalogátkelőhelyek létesültek a Nyugati téren, három irányban. Nem valósult meg azonban a negyedik, várhatóan legforgalmasabb, a villamosmegálló peronjait a pályaudvarral és a gyalogos térrel közvetlenül összekötő gyalogátkelőhely.

A gyalogátkelőhely megvalósításának finanszírozását Terézváros Önkormányzata magára vállalta, amennyiben a Fővárosi Önkormányzat elkészíti a szükséges terveket és az engedélyeket beszerzi. Az előkészítés azonban elakadt, így a gyalogátkelőhely nem valósulhatott meg. Az előkészítés újraindításával és a szükséges engedélyek beszerzésével a fejlesztés előremozdítható. Szükséges egyeztetéseket folytatni Terézváros Önkormányzatával a finanszírozási szándék fenntartásáról.

Corvin-negyed negyedik gyalogátkelő kiépítése és a „kaszárnya sarok” felszabadítása

Visszatérően megjelenő lakossági igény a Corvin-negyed dél-keleti térségében az árkádos szakasz áldatlan állapotának megszüntetése. Az árkádok alatti részt sokan használják nyilvános illemhelyként, a helyzet újbóli kialakulásának megelőzése vagy kezelése gyakorlatilag folyamatos jelenlétet igényelne.

Az árkád alatti rész kiváltható lehet az épület körüli folytonos gyalogos járda kialakításával, amelyhez szükséges az épület mellett jelenleg meglévő két aluljáró-feljáró szűkítése, illetve megszüntetése. Ennek előfeltétele, hogy létrejöjjön a negyedik gyalogátkelő, ezzel minimalizálva a feljárók esetleges megszüntetésének hátrányait (jelenleg még vizsgálat alatt áll, de cél a nagyobb rendelkezésre álló szélesség okán az Üllői úti feljáró szűkített kialakítású megtartása).

A hiányzó, negyedik gyalogátkelő egyébként a Községi Költségvetés nyertes ötlete, amelynek megvalósítása a teljes körű köztérfejlesztési projekttel összehangoltan (egy időben vagy azzal egyeztetett műszaki tartalom mellett) valósul meg.

A BKK 2025 májusában csúcsidei utasszámlálást végzett a Corvin-negyed aluljárójában. Noha a felmérés eredménye csupán egy pillanatképként értelmezhető, az megállapítható, hogy az érintett aluljáró-feljárók nem tartoznak a forgalmasabbak közé. A vizsgált időszakban az Üllői út felé nyíló feljáró csupán a feljárók összforgalmának 2,3%-át bonyolítja, míg a Ferenc körút felé nyíló feljáró esetében ez az érték 8,7%. Az aluljáró és a felszín közötti teljes forgalom 11%-a jelent meg a két érintett feljárón, azonban ennek egy része (akiknek a céljuk nem a metró, hanem pl. a József körút) is jobban járhat a felszíni kapcsolat létrehozásával. A tér elrendezését vizsgálva elmondható, hogy kiemelt jelentősége az Üllői úti feljárónak az éjszakai busz megközelítésében van. Az aluljárók tervezett éjszakai lezárása azonban szükségtelenné teszi ezt az útirányt.

A helyzet elméleti ideális megoldása a laktanya épületének fejlesztésével történhetne meg, az aluljáró-feljárók az épületbe integrált átépítésével. Ez azonban kívül helyezkedik a köztérfejlesztés lehetőségein, lévén a laktanya magántulajdonban van. A BKK egyeztetéseket indított a laktanya fejlesztésén dolgozó tervezőkkel, hogy a fejlesztések összhangban valósulhassanak meg.

Mérési eredmények a vizsgált időszakban

Irányhelyes
csúcsorai
áthaladászám

Adatgyűjtés
módszertana:
Vegyes technológia,
helyszíni
megfigyelés és
kamerakép-elemzés

Adatgyűjtés
időpontja:
2025.05.28.
16:00-17:00

A vizsgált időszakban a Corvin negyedben mért, felszín és felszín alatti szint közötti forgalom a következőképpen alakul:

Felfelé: 3 370
Lefelé: 3 309

A legforgalmasabb lépcső a József körút keleti lépcsőháza, amely a Corvin mozi / Corvin pláza felé biztosít kapcsolatot. Emellett magas forgalmat bonyolít le a villamosperonokkal kapcsolatot létesítő lépcsőház.

Negyedórás bontásban megnézve nagyon kiegyenlített a bontás, a legforgalmasabb negyedóra 16:45-17:00 között jelentkezik, ekkor az összes forgalom 26%-a került felmérésre.

Vállalkozásokat támogató parkolósávok kísérleti kialakítása

A BKK 2025 nyarán átfogó vizsgálatot készíttetett a körúti vállalkozások logisztikai igényeinek felmérésére. A felmérés alapján kerülnek majd kialakításra a vállalkozásokat támogató parkolósávok a teljes körű átépítés során. A kisbeavatkozások által érintett szakaszokon (elsősorban József körút) azonban felmerül annak a lehetősége, hogy az egységes keresztmetszeti kialakítás részeként már rövid távon is a vállalkozásokat támogató parkolósávokat alakítsunk ki ott, ahol ma két meglévő forgalmi sáv esetében nincsen parkolósáv.

Ezek a szakaszok a helyben maradó kerékpársáv mellett a külső forgalmi sáv helyén kialakítható a parkolósáv. Mivel ezeken a szakaszokon ma nincsen parkolási lehetőség, az új parkolósáv használati felosztása teljes mértékben a szegélyzőna koncepció elvei alapján alakítható ki.

A kísérleti szakaszok alkalmasak arra is, hogy a fordított keresztmetszeti elrendezést (kerékpársávok a szegély mellett vezetve) tesztelje a BKK, amely hasznos információkkal szolgálhat a végleges átalakítás tervezése során.

Ugyanezen elvek alapján kialakíthatók a jövőkép szerinti keresztmetszeti elrendezéshez illeszkedő parkolósávok a ma is egy forgalmi sávval rendelkező szakaszokon (Teréz körút, Erzsébet körút), itt azonban szükség lenne a kerékpársávok áthelyezésére a jelenlegi parkolósáv helyére, amely újabb beavatkozást jelent az útburkolati jelekbe, amely a kopóréteg cseréje nélkül kérdésesen támogatható. Emiatt az intézkedést kizárólag a változással érintett József körúti szakaszokon lenne javasolt meglépni.

Az intézkedés következtében létrejöhethet a tanulmányterv szerint meghatározott általános közúti keresztmetszet, amely a Nagykörút ún. „belső” szakaszán (a Nyugati pályaudvar és a Corvin-negyed között) 2x1 sávós folyópálya kialakítást jelent.

Kapcsolat a Duna-parti kerékpárúttal

A Nagykörút fejlesztéséhez kapcsolódóan, várhatóan a IX. kerületi önkormányzattal együttműködésben kerülhet kiépítésre a körúti kerékpársávok kapcsolata a Boráros téren keresztül a Duna-parti kerékpárúttal.

Biztonságos sebességhatárok

A Közúthálózati Terv a Nagykörút „belső” szakaszait (Teréz, Erzsébet és József krt.) emblemikus főútként, a Nagykörút „külső” szakaszait (Szent István és Ferenc krt.) városközponti főútként határozza meg. Előbbi esetében a Közlekedésbiztonsági Stratégia 30, illetve 40 km/h-s sebességhatárokat fogalmaz meg irányadónak, utóbbi esetében 40, illetve 50 km/h-s határokat.

A Nagykörút mentén jellemzően ma is magas a gyalogos és a kerékpáros forgalom, amelynek mértéke a déli szakaszok felé haladva csökken. A közterületi aktivitás empirikus észlelés alapján a Ferenc körúton a legalacsonyabb, azonban cél a jelenleg fennálló különbségek mérséklése, a közterületi aktivitás növelése minden szakaszon. Emiatt célszerű a Nagykörút teljes szakaszára egységes sebességhatárok alkalmazása, az átépítést megelőzően 40 km/h értékben.

Már megvalósult kisbeavatkozások

Két Községi Költségvetésen nyertes, a körúti kerékpáros közlekedés fejlesztését célzó projekt már korábban megvalósult.

- Kerékpáros közlekedést megkönnyítő fejlesztések a Szent István körúton (50 millió forint), 2023-ban megvalósult: védett kerékpársáv kialakítása a Nyugati tér irányába, busz-kerékpársáv és jelzőlámpás előnyben részesítés a Jászai Mari tér irányába
- Kerékpáros biztonság növelése a Nagykörúton (15 millió Ft), 2024-ben megvalósult: védett és színezéssel kiemelt csomóponti szakaszok a Nagykörút több helyszínén

Komplex köztérfejlesztés I. ütem (Nyugati tér – Boráros tér)

A Nagykörút Nyugati tér és Boráros tér közötti részének a tervezése a BKK által jelenleg is folyamatban van. A korábbiakban bemutatott lépésekben lezajlott a részvételi tervezés, amely a részletes műszaki tervek elkészítésének alapját biztosítja. A Fővárosi Közgyűlés márciusi ülésén döntött a részletes műszaki tervezésre vonatkozó feltételes közbeszerzési eljárás elindításáról, amelynek sikeres lezárását követően a BKK 2025. októberében kötött szerződést a nyertes ajánlattevővel.

Bringasztráda program

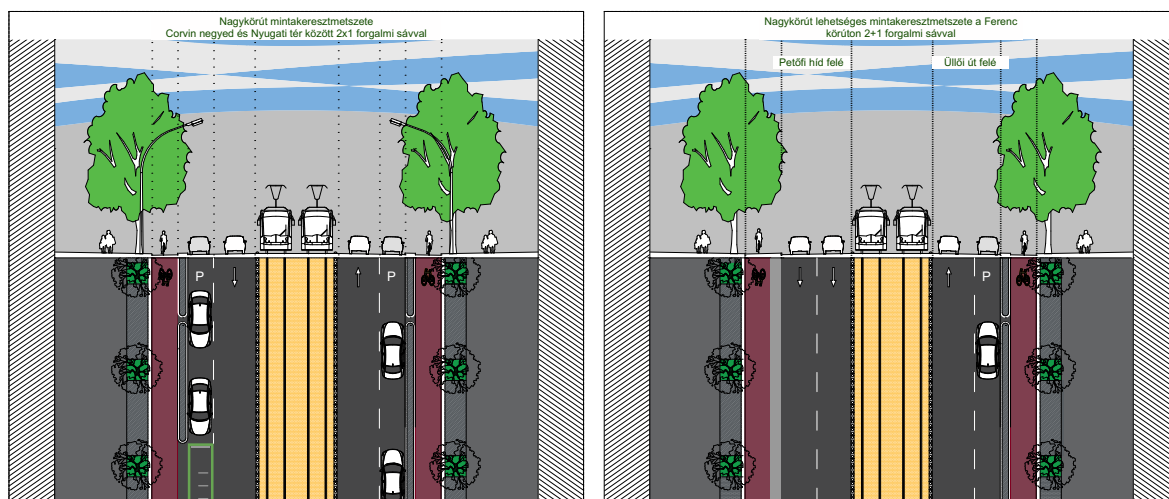
A beruházás pénzügyi alapját az Európai Unió TOP Plusz-4.1.2-23-as programja biztosítja, 4.500.000.000 forint értékben. Ennek a programnak a keretében elsősorban az útpályán található kerékpáros és multifunkcionális felületek újulhatnak meg. Ez magában foglalja a körúti vállalkozásokat segítő, rakodási és egyéb logisztikai célokat szolgáló parkolósáv kialakítását, amely helyet biztosít az egyéb szegélyzóna-funkcióknak is (Mobi-pontok és Bubi-állomások, rövid idejű parkolóhelyek, mozgássérült parkolóhelyek stb.), valamint a fizikailag is védett kerékpáros infrastruktúra kiépítését, ami felválthatja a Nagykörúton 2020-ban átmeneti eszközökkel kialakított, jelenleg is meglévő kerékpársávokat. A projekt alap feladataiba tartozik még a gyalogátkelőhelyek akadálymentesítése, új gyalogátkelőhelyek létesítése; a mellékutcai torkolatok átépítése, járdaszintre emelése; valamint hat kiemelt csomópont biztonságos és akadálymentes átépítése.

Fasor- és köztérrekonstrukció

A tervezési feladat további része a fasorok megújítása, a hiányzó fasorok pótlása, a gyalogos felületek minőségi burkolatcseréje, valamint a csatlakozó teresedések gyalogos és zöldfókuszú újragondolása. Ezeknek a feladatoknak az elvégzésére a Fővárosi Önkormányzat és a BKK további uniós források bevonását tervezi. A BKK mintegy 5,5 milliárd forint értékben nyújtott be pályázatot az Európai Unió TOP Plusz-4.1.3-23-as programjára, de az előzetes becslések szerint ez a forrás nem lesz elegendő a teljes műszaki tartalom megvalósítására. A Főváros és a BKK keresi a hiányzó források biztosítási lehetőségét, elsősorban az érintett kerületi önkormányzatokkal való együttműködésben, de más források bevonása is napirenden van. A Fővárosi Önkormányzat pályázatot nyújtott be közvetlen európai uniós források felhasználására a LIFE program keretében. Noha ezen munkarészek megvalósításának a finanszírozása még bizonytalan, a Nagykörút esetében mind a Főváros, mind a BKK fontosnak találta, hogy az egész közterület egységesen kezelve, egyetlen tervező által, egy projekt részeként kerüljön megtervezésre, ezzel biztosítva az építészeti egységes megjelenést, valamint a műszakilag is átgondolt kialakítást.

Tervezett műszaki tartalom

A BKK a részletes műszaki tervezést megelőzően diszpozíciós vizsgálatokat készített a későbbi tervezési folyamat felgyorsítása érdekében. A vizsgálatok célja volt, hogy a különböző, tervezés során felmerülő műszaki kérdéseket előzetesen feltárja, a különböző változatokat bemutassa és a Fővárosi Önkormányzattal, szakcégeivel, a kerületi önkormányzatokkal, valamint az érintett szakmai és civil szervezetekkel előzetesen azokat leegyeztesse. Így a tervező előzetesen átgondolt és leegyeztetett megrendelői elvárások alapján készítheti el a részletes műszaki terveket. A következőkben a diszpozíciós vizsgálat eredményei alapján kerül bemutatásra a várható részletes műszaki tartalom, jelezve az esetleges nyitott kérdéseket.

A Nagykorút tervezett keresztmetszeti kialakítása a Nyugati tér és a Corvin-negyed között (balra), valamint a Corvin-negyed és a Boráros tér között (jobbra)

A köztérfejlesztési projekt keretében új burkolatot kap az útpálya, így a forgalmi sávok is. A forgalmi sávok száma (folyópályán egy vagy két sáv) illeszkedni fog a Nagykorút egyes szakaszainak közúthálózati szerepéhez, a Közúthálózati tervben foglaltak alapján. Az egyes kereszteződések, csomópontok kialakítása mindig egyedi tervezés eredménye lesz.

A Nagykorúton alkalmazott innovatív megoldások egyike lesz a körúti vállalkozások logisztikai igényét célzottan kiszolgáló új parkolósáv. Ebben a sávban kapnak helyett a rakodási pontok, a taxidroszok, Mobi-pontok és Bubi-állomások, valamint rövid idejű parkolóhelyek. A hagyományos közterületi parkolás helyett általánosan rövid idejű parkolóhelyek lesznek a Nagykorúton, tekintettel, hogy hosszabb idejű várakozásra a jelenleg meglévő parkolóhelyek számánál egy nagyságrenddel több fedett parkolóhely (mélygarázs vagy parkolóház) érhető el a Nagykorút közelében.

A parkolósáv és a szegély között helyezkedik el majd a fizikailag is védett kerékpárút. A fizikai védelem típusát illetően három megoldást vizsgálunk: „koppenhágai” (épített, az útpályahoz képest megemelt) kerékpárút, „párizsi” (az útpálya szintjén elhelyezkedő, a gépjárművektől épített szegélyekkel elválasztott) kerékpárút és „barcelonai” (az útpálya szintjén elhelyezkedő, a gépjárművektől minőségi, de szerelt elemekkel elválasztott) kerékpárút. A végleges kialakítás módjáról alapos funkcionális vizsgálat és vázlattervi szintű költségbecslés alapján, már a részletes műszaki tervek készítése során születik döntés.

A szegélyek és a gyalogosok által használt járdaszakaszok között helyezkedik el a fáknek is helyet biztosító berendezési sáv. Ez a sáv adhat teret a potenciális zöldfelületi bővítésnek, azonban a parkolósáv megközelíthetősége érdekében biztosítanunk kell burkolt felülettel ellátott átjárási pontokat is. A burkolat itt vízáteresztő lesz, ami támogatja a körúti fák egészséges növekedését. A zöldfelület az egyes fahelyek méretének növelésével, valamint különböző fahelyek összekötésével lehetséges. A berendezési sáv kialakítása részletes tervezés eredménye lesz, figyelembe véve a szegélyzóna egyéb funkcióit, törekedve a minél több zöldfelület kialakítására.

A tervezés kiemelt célja a fahelyek számának növelése. A Nagykörút egyedi karakterét a szinte egy időben épült épületállomány mellett az egységes kétoldali fasor adja, ami egykor a Nagykörút teljes hosszán megtalálható volt. Ma ez több helyen hiányzik: összefüggő szakaszokon a Ferenc körút esetében, ahol a Boráros tér és a Tompa utca között nem maradtak fák, valamint egyes rövidebb szakaszokon, ahol csomóponti bővítések, taxidrosztok, vagy turistabusz-megállók kerültek a fák helyére. A hiányzó fasorok pótlása régi adósság törlesztése lehet. A fejlesztésnek része az új fahelyek kialakításához szükséges közműkiváltások elvégzése, amely elsősorban az ivóvízvezetékek egyes szakaszait érinti.

A meglévő fahelyek megőrzése, így az építés miatt kivágandó fák számának nullára csökkentése kiemelt szempont lesz a részletes műszaki tervezés során. A nagykörúti fák állapota azonban – a városi átlaghoz hasonlóan – rossz, ami azt jelenti, hogy a faállomány 40%-a 10 éven belül cserélendő. Ez egy olyan állapot, ami teljesen független a tervezett fejlesztéstől. Ekkora méretű, egyidejű csere nem felvállalható klímaadaptációs szempontból, hiszen a kivágott fák lombkoronája hosszú éveken át hiányozna, ugyanakkor a fasor rossz állapotának negligálása sem járható út. Ezért a FŐKERT-tel és a Főpolgármesteri Hivatal Tájépítészeti Osztályával egyeztetve olyan eljárást tervezünk, amely részeként minden, még megmenthető fa célzott állapotjavító beavatkozást kap, és csak azok a fák kerülnek cserére, amelyek fizikai állapota (pl. sérülések vagy nagyméretű dőlés következtében) nem teszi lehetővé az élettartam növelését. A célunk ezzel az eljárással az, hogy 10% alá legyen csökkenthető a cserével érintett fák száma. Emellett a fent leírt módon legalább ugyanennyi új fahelyet szeretnénk létrehozni. Ha ez sikerül, akkor elmondhatjuk, hogy minden egészségi állapota miatt lecserélt fa helyett kettő új fát ültetünk: egyet a kivágott fa helyén, egyet pedig a Nagykörút egy ma még fa nélküli pontján.

A járdák megújításának célja a Nagykörút eredeti eleganciájához illeszkedő anyaghasználat alkalmazása és a sétányszerű kialakítás biztosítása. A járdaburkolat elemes betontérkő lehet, minőségét tekintve a Kiskörúton alkalmazott „K-kőhöz” hasonló, de a végleges kialakítást befolyásolhatja a meglévő fák állapota és a rendelkezésre álló forrás is. A gyalogos felületek tervezésekor kiemelt figyelmet fogunk fordítani az akadálymentességre és a hozzáférhetőség biztosítására, hogy mindenki számára biztonságosan és kényelmesen használható felületek jöjjenek létre. A teraszok használata úgy lesz szabályozva, hogy mindenhol legalább három méter tiszta szélesség rendelkezésre álljon a sétálók számára – ezt az elvet már ma is érvényesíti a Főpolgármesteri Hivatal az engedélyek kiadásakor. A fejlesztés fontos eredménye lehet a Nagykörút két oldala közötti gyalogos kapcsolatok javítása, új gyalogátkelőhelyek létesítése azokon a szakaszokon, ahol ezek ma hiányoznak.

A Nagykörútra kerülő utcabútorok – például padok, hulladékgyűjtő edények – kiválasztásakor az esztétikum mellett fontos szempont lesz a könnyű üzemeltethetőség. Nem cél újabb egyedi, a város más pontján sehol sem használt bútorok alkalmazása a Nagykörúton, éppen ellenkezőleg, a célunk, hogy a Nagykörút felújítása hozzájáruljon egy Budapest belvárosában egységesen alkalmazott utcabútorcsalád kiválasztásához.

A Nagykörút megújításakor művészeti eszközöket is alkalmazni fogunk. Célunk, hogy a hely identitása és története visszaköszönjön a közterületeken és megismerhetővé váljon az ott élők és arra közlekedők számára. A kulturális és művészeti eszközök alkalmazásáról bővebben a Nagykörút ÉLMÉNY fejezetben lesz szó.

A tervezés folyamata

A BKK 2024. április 30-án nyújtotta be támogatási kérelmét a TOP Plusz 4.1.2-23-as bringasztráda felhívásra a Nagykörút komplex megújítása tárgyban az illetékes Irányító Hatóság részére. Az Irányító Hatóság 2025. januárjában pozitív támogatói döntésben részesítette a projektet, a támogatási szerződés megkötésére 2025. augusztus 28-án került sor. A Fővárosi Közgyűlés márciusi ülésén döntött a tervezésre vonatkozó feltételes közbeszerzési eljárás elindításáról, az ajánlati felhívás 2025. június 5-én jelent meg a közbeszerzési értesítőben. Az eljárás sikeres lefolytatása után 2025. október végén kötött szerződést a BKK. A szerződés életbeléptetésére, és így a részletes műszaki tervezés megindítására 2025. novemberében került sor. A kivitelezésre alkalmas műszaki tervek elkészítésére, valamint a szükséges engedélyek beszerzésére a tervezőnek 650 napja van, így a részletes műszaki tervezés időszaka várhatóan 2027 augusztusában ér véget.

Kapcsolódó beruházások

Nagyon fontos, hogy a különböző, előkészítés alatt álló projektek tervezése egymással összhangban történjen. A Nagykörút esetében ilyen projektek az Újbuda-Újpest-villamostengely kialakításának tervezése, valamint a Rákóczi út rekonstrukciója, amelyek a Nyugati téren és a Blaha Lujza téren közvetlenül is kapcsolódnak a Nagykörút komplex köztérfejlesztésének I. üteméhez. Nem elég azonban a közvetlenül csatlakozó területek esetében a műszaki megoldások összhangba hozása, célszerű lenne a különböző, a történelmi belvárost érintő projektek esetében azonos térépítészeti nyelvet is alkalmazni. Így a Nagykörút, a Bajcsy-Zsilinszky út, a Váci út és a Rákóczi út megújítása során azonos utcabútorokat és burkolatokat lehetne alkalmazni.

Komplex köztérfejlesztés II. ütem (Jászai tér – Nyugati tér)

A Szent István körút felújítása kényszerű módon marad ki a BKK által előkészített köztérfejlesztési projektből. Ennek az az oka, hogy a finanszírozás alapját biztosító TOP Plusz-4.1.2-23-as bringasztráda program elsődleges célja a biztonságos kerékpáros infrastruktúra kialakítása, ám a Szent István körúton a villamospálya és a Jászai Mari téri megálló átépítése nélkül nem lehetséges a mainál magasabb minőségű kerékpáros infrastruktúra kialakítása. Az alkalmazott műszaki megoldásokat és arculati kérdéseket azonban a részletes tervezés során egyeztetni kívánjuk az V. kerületi és XIII. kerületi önkormányzatokkal is, hogy olyan megoldásokat alkalmazzunk a Nyugati tér és Boráros tér közötti szakaszon, ami egy későbbi beruházás során elfogadható lesz az érintett kerületi önkormányzatok számára a Szent István körúton is.

Ezzel együtt a Fővárosi Önkormányzat célja a komplex köztérfejlesztés megvalósítása a Nagykörút teljes szakaszán, így a Szent István körúton is. A megvalósítandó műszaki tartalommal kapcsolatban az elképzelések megegyeznek a fent bemutatott elemekkel. A megfelelő források rendelkezésre állása esetén az előkészítő munka folytatható a tervezési terület kibővítésével, ezzel teljessé téve a Nagykörút komplex megújítását.

A kényszerű kétlépcsős ütemezésnek ugyanakkor előnye, hogy a Szent István körút felújításakor már ismertek lesznek az Újbuda-Újpest-villamostengely Nyugati térre vonatkozó tervei, ami visszahathat a Szent István körútra is. Ebből a szempontból előnyös, hogy a Nagykörút V. és XIII. kerületi szakaszán egy későbbi ütemben indul a részletes műszaki tervek elkészítése.

Körútgondnokság

Egyetlen köztérfejlesztési projekt sem lehet sikeres, ha nincs kellő figyelem a felújított terek, utcák állapotának fenntartásán. Különösen igaz ez az olyan forgalmas és élő utcák esetében, mint a Nagykörút, ahol rengeteg különböző használati mód igényeit és következményeit kell kezelnünk.

A felújítást megalapozó kérdőívek is igazolják: a budapestiek legalább olyan fontosnak tartják a rendszeres és minőségi karbantartást, mint magát a felújítást. Sőt, ha a minőségi fenntartásra nincs lehetőség, akkor magának a felújításnak az értelme kérdőjeleződik meg számukra.

A Nagykörút programnak ezért hangsúlyos része a gyalogos és zöldfelületek minőségi fenntartása, a közterületek rendezetten tartása, a közbiztonság javítása. Ezeket a feladatokat fogja össze a Körútgondnokság elképzelés. A tanulmányterv alábbi beavatkozásai jelennek meg a Körútgondnokság feladatainak részeként:

I. ZÖLD NAGYKÖRÚT

Zöldfelületek védelme és színvonalas fenntartása

- I.10. Gyalogos felületek tisztántartása és környezetkímélő síkosságmentesítése, a növényzetet károsító vegyszerek és anyagok használatának korlátozása vagy tiltása.
- I.11. Színvonalas zöldfelület-fenntartás biztosítása, szükséges fenntartási feladatok számbavétele, folyamatos nyomonkövetése és ellátása.

II. PEZSGÓ UTCAI ÉLET

Rendezett nagyvárosi gyalogos környezet

– megfelelő szélességű gyalogos felületek biztosítása

- II.1. Jogsabályi háttér rendezése, vonatkozó tervek és rendeletek felülvizsgálata, összhang megteremtése.
- II.2. Közterületi vendéglátóteraszok elhelyezésének szabályozása, biztonságosabb és zavartalanabb gyalogos közlekedés megteremtése.
- II.3. Kioszkok elbontásával funkcionális és arculati konfliktusok feloldása.

IV. NAGYVÁROSI PRESZTÍZS

Épített környezet felújítása, minőségi fejlesztése

- IV.13. A közterületek jó minőségben történő fenntartása, gondozása és a köztisztaság mindennapi biztosítása.

Konfliktusok csökkentése, közbiztonság növelése

- IV.16. Biztonságérzet növelése a közbiztonságot erősítő eszközök fejlesztésével.

A Nagykörút egyike Budapest legintenzívebben használt közterületeinek. A történelmi belváros emblematisz tengelyei – legyen szó akár a Nagykörútról, akár az Andrássy útról, a Rákóczi útról vagy a Kiskörútról – megkülönböztetett jelentőséggel bírnak a város élete szempontjából. A történelmi belváros egyszerre otthona közel minden harmadik budapestinek, miközben a munkahelyeket és oktatási intézményeket kereső hivatásforgalom jelentős aránya mellett a turisták elsöprő többsége is ezeket a területeket használják. Ez olyan intenzív igénybevétel, amelyhez a város egyetlen más pontja sem hasonlítható, így nem meglepő, hogy a közterületek fenntartásával, tisztaságával és rendezettségével kapcsolatos problémák ennek a hármas terhelésnek köszönhetően itt jelentkeznek leginkább.

Ez a jelenség független a Nagykörúttól, a történelmi belváros főbb útvonalainak ugyanúgy sajátja. A Körútgondnokság gondolata ugyan a Nagykörút átfogó városrehabilitációs munkáival kapcsolatban merült fel, de nem véletlen, hogy a Fővárosi Önkormányzat és a BKM Zrt. épp a Nagykörút cselekvési terv kidolgozásával párhuzamosan indította el térgondnoki szolgálatát Budapest egyes kiemelt közterein. A Körútgondnokság kereteiben javasolt intézkedések, szervezeti fejlesztések értelmezhetőek a Nagykörúton túl a történelmi belváros többi kiemelt közterülete esetében is. Ebből a szempontból a Nagykörút megújítása által indukált gondolkodás egy pilot megoldáshoz is vezethet, ami beválása esetén kiterjeszthető a többi, hasonló karakterrel és kihívásokkal rendelkező kiemelt budapesti tengely esetére is.

Burkolt és zöldfelületek fenntartása

Városi környezetben általános feladat, de az éjjel-nappal egyaránt nyüzsgő Nagykörúton különösen fontos a köztisztaság fenntartása. Ez magában foglalja a hulladékgyűjtő edények kellő sűrűségű elhelyezését és ürítését, valamint a burkolt és burkolatlan felületek tisztán tartását. Utóbbi nem csak a használók által termelt hulladék összegyűjtését és elszállítását jelenti, de az időjárás jelentette feladatokat (falevelek és hó eltávolítása, útpálya síkosságmentesítése) és a közlekedési felületek locsolását, takarítását is. Fontos szempont a környezetbarát, a zöldsávokat nem károsító anyagok, valamint a járdán és a védett kerékpársávon is takarítani képes gépek használata a feladatok ellátása során. A különböző közlekedési módok által használt felületek (villamospálya, útpálya, kerékpársáv, járda) járhatóságát egyaránt biztosítani szükséges, az őszi és a téli hónapok esetében is.

A Nagykörút felújítása során megfizethető, de minőségi anyagokat fogunk használni a burkolatok és az utcabútorok esetében is. Ezek szakszerű fenntartása fontos a felújított utca hétköznapi használata során. Különösen az utcabútorok esetében elmondható, hogy a Főváros által felújított tereken, utcákon sokszor nem megoldott ezek szakszerű karbantartása, időnkénti felújítása. Így nem csak a meglévő gyakorlat gyakoribb elvégzésére van szükség, de az utcabútorok minőségi fenntartásához a kompetenciák bővítésére is szükség lehet. Kihívást jelent, hogy a közterületi felületek (gyalogos és zöldfelületek, útburkolatok) fenntartása két különböző fővárosi céghez tartozik. A közlekedésre használt felületek fenntartója jellemzően a Budapest Közút, míg a zöldfelületek, fasorok fenntartója a BKM FŐKERT. A Nagykörút esetében – a történelmi belváros kiemelt tengelyeihez hasonlóan – ezeknek a feladatoknak az integrált kezelésére lehet szükség, mivel viszonylag szűk helyen összpontosul nagyon nagy terhelés, ami a gyakorlatban nem teszi lehetővé a feladatok ilyen típusú lehatárolását.

Rendezett közterülethasználat

A Nagykörút rendezettségéhez hozzátartozik a teraszengedélyek egységes elvek szerinti kiadása és az előírt használat betartatása is. Az engedélyek kiadása a Budapest Közút forgalomtechnikai hozzájárulásával történik, emellett a Főpolgármesteri Hivatal munkatársai figyelemmel vannak a meghatározott szabad járdafelületek – Nagykörúton 3 méter – biztosítására, valamint a teraszok városképi megjelenésére is. A teraszok elhelyezkedésére vonatkozóan a településképi arculati kézikönyv ajánlása a teraszok homlokzat melletti elhelyezését célozza, ettől a Főpolgármesteri Hivatal egyedi döntés keretében eltérhet. Ugyanakkor ezek betartása és betartatása ma nem teljes körű. Ezek egységes betartatása legalább tömbönként mindenképpen szükséges, hiszen a váltakozó részen kialakított teraszok nehezítik a könnyed sétálást és kifejezetten problémát jelentenek a vakok és gyengénlátók számára. A tanulmányterv – összhangban az arculati kézikönyv ajánlásával – kedvezőbb kialakításként az épületek homlokzata melletti elrendezést jelölte ki, amely egyben a berendezési sáv és a gyalogos felületek közötti burkolatváltozás szabadon hagyásával segítheti a vakok és gyengénlátók közlekedését is (máskülönben ez a felület foglalt lenne a teraszok által).

A szabályozás finomhangolása mellett ugyanakkor fontos a betartatás eredményességének javítása. A közterületi hozzájárulástól eltérő használatot a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság (FÖRI) és a kerületi önkormányzati közterületfelügyelet munkatársai ellenőrzik, a jogellenes használókkal szemben hivatalból indított hatósági eljárás keretében lehet fellépni. Problémát jelent ennek az eljárásnak az időigénye, és az is, hogy a hozzájárulástól eltérő használat sokszor az esti, éjszakai órákban jelentkezik, amikor rendszerint nem történik ellenőrzés. A felügyeletek visszatérő helyszíni ellenőrzései és konkrét intézkedései nyújthatnak hatékony megoldást.

A közterülethasználatához tartozik a Nagykörúton található kioszkok, pavilonok jövője is. A Nagykörúton számos üres üzlethelyiség található, amelyek otthont tudnak adni a kioszkokban megjelenő funkcióknak, így ezek megtartása nem támogatott. Különösen igaz ez a kihasználatlan, üres pavilonokra, amelyek elbontásával értékes területet nyerhetünk a gyalogosok számára. A pavilonok jelentős hányada ma is üres, annak ellenére is, hogy zömük érvényes közterülethasználati hozzájárulással rendelkezik. A közterületi hozzájárulások lejárta után cél az esetleges kérelmek elutasítása, annak érdekében, hogy a Nagykörút gyalogos felületei már a teljes körű átépítést megelőzően is felszabadulhassanak.

Közbiztonság

A komfortos közterületi tartózkodáshoz hozzátartozik a jó közbiztonság is. Ez a rendőrség, valamint a FÖRI együttműködését, fokozott jelenlétét igényli a Nagykörút esetében. A Körútgondnokság jelenléte azonban biztosíthat egy olyan típusú „eyes on the street” jelenséget, ami segíti a Nagykörúton megjelenő emberek komfort- és biztonságérzetét.

Szervezeti háttér

A feladatok felsorolásából is egyértelműen látszik, hogy a Nagykörút közterületi fenntartása, rendben tartása esetében egyszerre probléma a városban általánosan tapasztalható forráshiány és a feladat sok különböző szereplő közötti megoszlása. Egy ilyen komplex és kihasznált helyszín esetében a különböző feladatokat ellátó szereplők közötti fokozott koordinációra van szükség, ami csak korlátok között biztosítható a jelenlegi szervezeti felállásban.

A Körútgondnokság elképzelés megvalósításának belépő szintje a jelenlegi felelősségi struktúra fenntartása mellett az érintett szereplők közötti hatékonyabb koordináció. A köztisztaságért felelős BKM FKF Köztisztasági Divízió, a zöldfelületek fenntartásáért felelős BKM FŐKERT Kertészeti Divízió és a közlekedési célú burkolatok fenntartásáért felelős Budapest Közút közötti hatékonyabb kommunikáció és feladatmegosztás segíthet a jelenlegi állapot javításán. Ugyanakkor látszik, hogy ezek, a teljes város területén feladattal rendelkező cégek számára a Nagykörút – érthető módon – csak egy helyszín a számos kiemelten kezelendő helyszín közül. Így az egyszerű koordináció – különösen célzott források mellérendelése nélkül – várhatóan nem hozza az elvárt eredményt. Emellett az is kérdéses, hogy a koordinációt ki (milyen szervezeti egység) és milyen felhatalmazás mellett végezhetné el az érintett szereplők között. Ebben az esetben a Körútgondnokság az érintett közszolgáltatók felé tulajdonosként és megrendelőként fellépő Fővárosi Önkormányzat, praktikusán a Főpolgármesteri Hivatal egy szervezeti egységként működhetne, amelynek dedikált feladata a Nagykörúttal kapcsolatos problémák és igények becsatornázása és a Főváros megrendelői szerepkörén keresztül érvényesítése a különböző közszolgáltató cégeken keresztül.

A témát érintő előzetes egyeztetések egyértelművé tették, hogy az érintettek egy olyan szereplő megjelenését várják, aki egy személyben felelősséget tud vállalni a fent felsorolt feladatok egészéért, vagy legalább azok túlnyomó többségéért. Ez azt jelenti, hogy a Körútgondnokságtól nemcsak a problémák becsatornázását, vagy a különböző szereplők közötti koordinációt várják el, hanem a problémák megoldását is. Ez azt teszi szükségessé, hogy a Körútgondnokság egy valóban létező szervezetként jelenjen meg, saját költségvetéssel, amelynek egyetlen fókuszja a Nagykörút közterületeinek rendben tartása. Ez a logika a fejezet elején leírtak alapján érvényesíthető eggyel nagyobb léptékben, a történelmi belváros kiemelt fővárosi kezelésű közterületeinek esetében is.

Ehhez nem lenne célszerű egy önálló közterület-fenntartási kapacitással rendelkező szervezet létrehozása, hiszen az ilyen típusú feladatokhoz szükséges eszközpark, telephelyek, szakemberek beszerzése, felépítése és toborzása nem lenne hatékony megoldás, sok esetben a meglévő kapacitásokkal történő párhuzamosságok létrehozása lenne. Sokkal inkább egy megrendelői szerepre van szükség, amely dedikált erőforrások felhasználásával, konkrét elvárások mentén rendeli meg a Körútgondnoksághoz tartozó feladatok elvégzését a Nagykörúton. A megrendelőként fellépő Körútgondnokság egyik legfontosabb feladata lenne, hogy a Fővárosi Önkormányzat által a Nagykörút közterületi fenntartására szánt összege mellett további források bevonására legyen képes. Ennek érintettjei lehetnek a Nagykörúton jelenlévő gazdasági szereplők (köztük számos nagyobb hotellel, üzletházzal),

de egyenként kisebb léptékben maguk a társasházak is. Az alternatív források bevonásával sűrűbb takarítás, az utcabútorok folyamatos karbantartása, a zöldfelületek kezelésében kíméletesebb, de drágább anyagok használata válik lehetségessé. A sokrétű és szerteágazó feladatok ellátása egyetlen megrendelő, egy gondos gazda kezében összpontosul, a felhasználók, de a Nagykörúton jelenlévő vállalkozások részéről is egyszerűsödik a képlet a Körútgondnokság létrehozásával.

Előremutató példa a térgondnokság bevezetése néhány kiemelt budapesti közterület tisztántartása esetében. A kezdeményezés lényege, hogy a helyszíneken érintett kiemelt gazdasági szereplők társfinanszírozóként lépnek fel a terek tisztántartásában, így az illetékes BKM Nonprofit Zrt. többlet kapacitást képes biztosítani a feladatra. Ugyanakkor a térgondnoki modell nem változtat a fennálló felelősségi körökön – érdemes lesz megvizsgálni, hogy akár a Blaha Lujza tér esetében milyen változással jár az új szolgálat elindítása.

A Körútgondnokság elindításához, feladatainak és szervezeti kereteinek tisztázásához további egyeztetésekre van szükség az érintett fővárosi szereplőkkel és szervezetekkel, valamint együttesen szükséges kezelni a többi projekt kapcsán felmerülő hasonló szervezeti és kapacitásépítési kérdésekkel.

Gazdaságfejlesztés

A Nagykörút sokak számára az ott eltöltött bevásárló körutakról, kávézókról, kulturális terekről emlékeztet. Bár a város az elmúlt évtizedekben átalakult, és a Nagykörút sok szempontból nem lehet már olyan, mint régen volt – gondoljunk csak a közvetlen közelben megépült plázák hatására –, egy megújuló Nagykörútnak része kell hogy legyen a körúti vállalkozások támogatása, a gazdaság fejlesztése.

A gazdaságfejlesztés projekt részeként a tanulmányterv alábbi beavatkozásai kerültek azonosításra:

II. PEZSGÓ UTCAI ÉLET

Rendezett nagyvárosi gyalogos környezet

– megfelelő szélességű gyalogos felületek biztosítása

- II.4. A hagyományos körúti nyilvános illemhelyek eredeti kialakításuk szerinti, de a jelenkori igényeknek megfelelő felújítása és újbóli megnyitása.

Minőségi bevásárlási, vendéglátási és szórakozási lehetőségek megteremtése

- II.6. A földszinti utcai kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó funkciók kedvező összetételének és megújulásának ösztönzése.
- II.7. Az üzletek forgalmának és prosperitásának növelése, a Nagykörút gazdaságfejlesztési helyszínként történő népszerűsítése.
- II.8. Önkormányzati tulajdonú helyiségállomány optimális hasznosítása gazdaságfejlesztési stratégia alapján.
- II.9. Minőségi szolgáltatások támogatása gazdasági ösztönzőrendszer segítségével, a kereskedelmi és vendéglátó egységekre vonatkozó egységes vagy egyeztetett adózási rendszer kialakításával.

Kulturális programok, közösségi terek és intézmények támogatása

- II.11. Menedzsment szervezet létrehozása az önkormányzatok és a helyi gazdasági szereplők együttműködésével.

III. FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS

Közterület személygépjármű tárolás alóli felszabadítása

- III.19. Koncentrált parkolási létesítmények támogatása a körút értékes közterületeinek parkolás alóli mentesítése érdekében.

IV. NAGYVÁROSI PRESZTÍZS

Körút presztízsének visszaadása, nagyvárosi elegancia létrehozása

- IV.1. Tematikus útszakaszok kialakulásának elősegítése a funkcióösszetétel és a fizikai sajátosságok alapján.

Konfliktusok csökkentése, közbiztonság növelése

- IV.15. Épületekben helyet kapó eltérő funkciók összehangolása, az egyes funkciók elhelyezésére alkalmas helyek meghatározása, konfliktust okozó tevékenységek szabályozása.
- IV.17. Közterületi akadálymentesítés kialakítása funkcionális és esztétikai szempontok figyelembevételével.

A Nagykörúti üzlethelyiségek ma nem azt a képet mutatják, amit látni szeretnénk. Noha a Nagykörúton magas az üres üzlethelyiségek száma, az elérhető információk alapján az elmúlt években ezek aránya csökkent. Ugyanakkor a vállalkozások magas fluktuációja és a remélttől elmaradó átlagos színvonal problémákat jeleznek a Nagykörút gazdaságával kapcsolatban. A cél az lenne, hogy a Nagykörúton egy stabilan működő, elsősorban a budapestieket kiszolgáló, minőségi, de elérhető gazdasági ökoszisztéma alakuljon ki. Ennek egyszerre része a kereskedelem, a vendéglátás, a szolgáltatások jelenléte, mind a napi szükségletek, mind a specializált igények kiszolgálása.

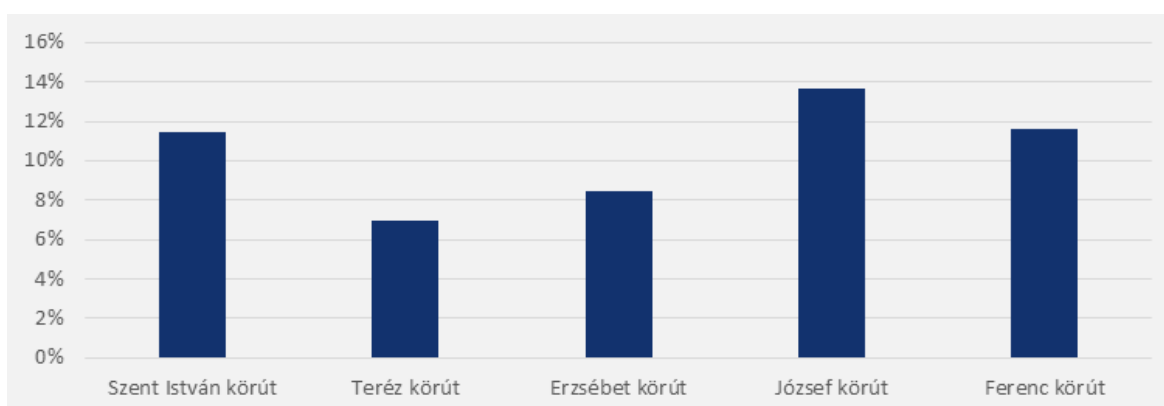
Adatalapú felmérés

Első lépés a jelenlegi állapot megismerése, felmérése. Fontos látni a Nagykörúton megjelenő funkciók változatosságát, a forgalom nagyságát. Noha a Nagykörút gazdaságának a megítélése ma inkább negatív, érdemes más budapesti helyszínekkel (Bartók Béla út, Rákóczi út) összehasonlításban látni a helyzetet. Az adatalapú elemzések segíthetik további lépések megtervezését.

Üzlethelyiség-felmérés

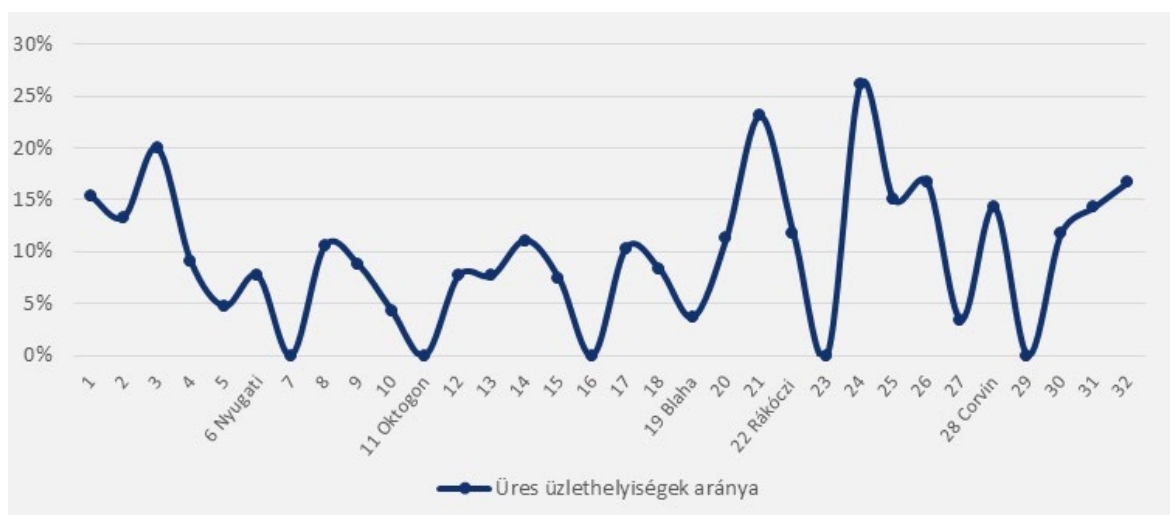
Az elmúlt években a G7 gazdasági hírportál készített évenként felmérést a körúti üzlethelyiségek kihasználtságáról. A 2022-es, 2023-as és 2024-es állapotokat rögzítő cikkek [itt](#), [itt](#) és [itt](#) érhetők el. A cikkek tanúsága szerint az üres üzlethelyiségek aránya a 2022-es 20%-ról 2023-ra 15%-ra, majd 2024-re 11%-ra csökkent. Ugyanakkor a fluktuáció mindkét évben hasonlóan magas volt: minden ötödik körúti üzlethelyiség esetében tapasztalható volt valamilyen változás (funkcióváltás, kiadóvá válás, új üzlet indítása). A cikkek szerint a változások kevésbé a nagyobb, tőkeerősebb vállalkozásokat (bankok, szupermarketek, gyógyszertárak, drogériák) érintették, jellemzően a kisvállalkozások által működtetett üzlethelyiségek sorsa változik dinamikusan.

A 2025-ös állapotról saját felmérés készült, ami alapján szeptemberben a körúti üzlethelyiségeknek kevesebb, mint 10%-a állt üresen vagy zárva (762 üzlethelyiségből 76). A G7 felméréseihez képest eltérés, hogy a Nagykörút egyes teresedésein található üzlethelyiségek, így pl. a Blaha Lujza térre, az Oktogonra és a Nyugati térre néző üzletek is a felmérés részét képezték. A G7 felméréséhez hasonlóan kimaradtak ugyanakkor az udvari és emeleti, valamint az aluljárókban található üzletek.

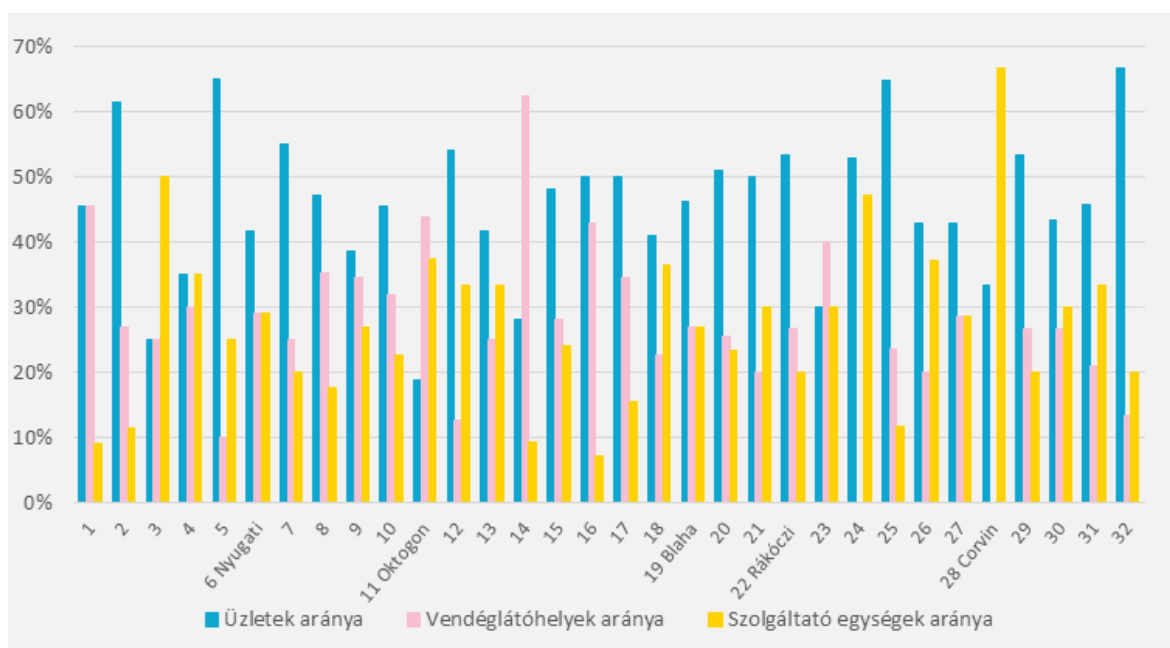
Üres üzlethelyiségek aránya a Nagykörút egyes szakaszain

Az ábrán látható az üres üzlethelyiségek aránya a Nagykörút egyes szakaszain (ezen az ábrán a teresdedéseket nem számítva). Az ábra árnyalja azokat a hipotéziseket, miszerint a Nagykörút egyértelműen két részre, az üres üzlethelyiségek száma alapján egy gazdasági értelemben jobban és egy rosszabbul teljesítő szakaszra bontható. Noha a József körúton közel kétszer akkora az üres üzlethelyiségek aránya, mint a Teréz körúton, meglepő módon, a Ferenc körút esetében szinte megegyező értéket találunk a Szent István körúttal.

Üres üzlethelyiségek aránya a Nagykörút egyes szakaszain

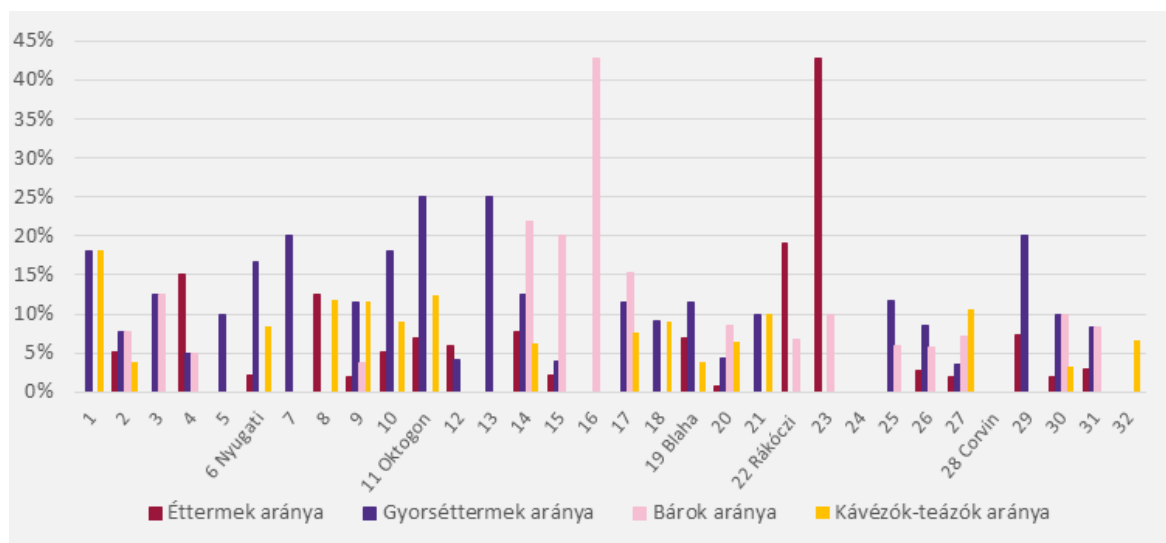
Az ábrán azt láthatjuk, hogy mind a Blaha Lujza tértől északra, mind a délre fekvő szakaszon vannak az átlagnál jobban és rosszabbul teljesítő szakaszok. Egyértelmű összefüggést nehéz találni, hiszen sem a nagyobb csomópontok, sem a villamosmegállók közelsége nem ad egyértelmű támpontot az üres üzlethelyiségek aránya szempontjából.

Üzlethelyiségek funkciójának megoszlása a Nagykörút egyes szakaszain

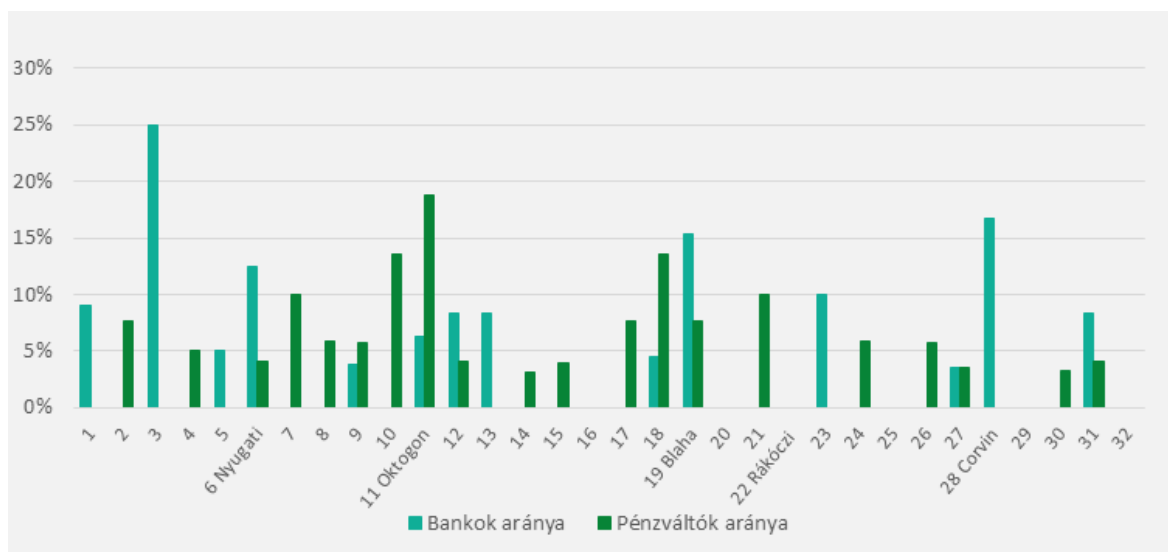
A körúti üzlethelyiségek elemzése során azt látjuk, hogy a működő üzletek közel fele (46%) kereskedelmi funkciót lát el, a maradék közel egyenlő arányban oszlik meg a vendéglátás (28%) és a szolgáltatások (26%) között. Ez az arány kb. megegyezik a tanulmánytervben jelzett arányokkal, vagyis nem láthatunk jelentős átrendeződést a funkció típusok között az elmúlt öt évben.

A különböző funkciók eloszlását tekintve nehéz általános jellemzőket megállapítani az egyes szakaszokra vonatkozóan. A kereskedelmi üzletek dominanciáját csak egyes szakaszokon képes a másik két funkció megbontani, mint például a Király és Dob utca közötti 14-es szakaszon a vendéglátás, vagy a Corvin-negyednél a szolgáltatások. Míg a legtöbb helyen a szolgáltatások számát meghaladja a vendéglátás, a Baross utcától délre és a Szent István körút egyes szakaszain erősebb a szolgáltatási funkció.

Üzlethelyiségek funkciójának megoszlása a Nagykörút egyes szakaszain (vendéglátás)

A vendéglátó funkció fent említett kimagasló értékét Erzsébetvárosban a bárok jelentős koncentrációja eredményezi. Ahogy a fenti ábrán látható, az Erzsébet körút Király utca és Dohány utca közötti szakaszán (14-17-es szakaszok) egyértelmű dominanciában vannak a bárok. A Nagykörúton található bárok kerekén fele ezen a rövid szakaszon található. A gyorséttermek jellemzően a nagyobb csomópontok közelében találhatók domináns pozícióban a vendéglátás funkción belül: Nyugati tér és környezete, Oktogon és környezete, Blaha Lujza tér, valamint a Corvin-negyedhez közvetlenül kapcsolódó Üllői út – Tűzoltó utca szakasz (29.). A kávézók-teázók, illetve az éttermek eltérő mintázattal jelennek meg a Nagykörút mentén. Az éttermek esetében kimagasló értékkel bír a Rákóczi tér környezete, azonban itt viszonylag rövid szakasról és kevés üzlethelyiségről beszélhetünk, ami hozzájárult a kimagasló értékhez.

Üzlethelyiségek funkciójának megoszlása a Nagykörút egyes szakaszain (pénzügyi)

Az elmúlt években a pénzváltók jelentős felfutása volt tapasztalható, emellett stabilan tartják magukat a különböző bankfiókok is. A bankok kimagasló aránya tapasztalható a nagyobb csomópontokban, így a Nyugati téren, a Blaha Lujza téren és a Corvin-negyednél. A pénzváltók jelenléte érdekes módon nem kötődik az Erzsébet körúthoz, vagyis a bulinegyed közelségéhez.

Ezek az üzlethelyiség-felmérések pillanatképeket készítenek a Nagyörút gazdasági működéséről. Azonban nem alkalmasak sem a dinamikus változások, sem a konkrét gazdasági volumen bemutatására. Ezek vizsgálatára további eszközök szükségesek.

Tranzakció alapú adatelemzés

A Fővárosi Önkormányzat partnerségi együttműködést épít egy magyarországi digitális fizetési szolgáltatóval. Az együttműködés célja a Nagyörút gazdasági működésének részletesebb megértése. A szolgáltató a bankkártyás fizetéseken alapuló, anonimizált adatokat biztosítja a Főváros számára oly módon, hogy az adatokból sem a konkrét vásárlók, sem az egyes eladók tevékenysége ne legyen beazonosítható. Az adatok így nem konkrét üzlethelyiségek, hanem a Nagyörút különböző szakaszainak gazdasági dinamikáit tükrözik, üzlettípusonként bontva. A konkrét paraméterek kidolgozása még folyamatban van.

Az adatok alkalmasak lesznek a hét napjai és az egyes napok napszakjai közötti különbségek feltérképezésére. Így nem csak térbeli jellemzőket ismerhetünk meg, hanem a Nagyörút gazdasági működésének időszakok szerinti különbségeit is. Ezzel lehetőségünk lesz például célzottan az éjszakai gazdaság jellemzőinek megismerésére is.

A tranzakciós adatok elemzése hozzájárulhat a Nagyörút fejlesztési döntéseinek megalapozásához, a gazdasági élénkítés és a közterületi beavatkozások hatásának méréséhez, a bérlői szerkezet, az üzlethelyiségek funkcióváltásának és a kereskedelmi diverzitás alakulásának elemzéséhez.

Vállalkozásokat támogató fizikai környezet

A Nagykörút köztérfejlesztésének fontos célja olyan környezetet teremteni, ami támogatja a körúti üzlethelyiségek fejlődését. Ennek egyszerre része a vállalkozások működését kiszolgáló, a hatékony és tervezett áruellátást lehetővé tévő szegélyzóna kialakítása és a vásárlók és fogyasztók számára vonzó (hozzáférhető, biztonságos, árnyékos, zöld) fizikai környezet kialakítása.

A köztérfejlesztés megalapozása részeként a BKK olyan felméréseket készített, amelyek közvetlenül csatornázzák be a körúti vállalkozások szempontjait a Nagykörút tervezésébe. A BKK által megbízott kérdezőbiztosok a Nagykörút tíz, előre meghatározott szakaszán mintegy 250 vállalkozást kerestek fel, hogy megértsük a szempontjaikat és igényeiket. A Nagykörúton található szegélyzóna ennek a felmérésnek az alapján lesz kialakítva. Nőni fog a koncentrált rakodóhelyek száma és újítként rövid idejű parkolóhelyek váltják fel az általános várakozóhelyeket, amelyek szintén lehetőséget biztosítanak a rakodások elvégzésére.

Nyilvános illemhelyek létrehozása

Ahhoz, hogy a Nagykörút bevásárló és kulturális desztinációként vonzó legyen, szükséges bizonyos alapvető szolgáltatások biztosítása. Ezek egyike a nyilvános illemhelyek biztosítása, mindenki számára elérhetően, megfelelő minőségben fenntartva.

A Nagykörút örökségének része az egykor felszín alatt kialakított nyilvános illemhelyek hálózata. Ezek közül már egy sem működik nyilvános illemhelyként: négy más funkciót kapott (de ezek között is van már, ami azóta bezárt), három illemhelyként kialakítva került lakat alá, egy pedig a Blaha Lujza tér átalakítása kapcsán megszűnt. Az egykori felszín alatti illemhelyek fővárosi helyi védettséget élveznek, így elbontásuk jelenleg nem engedélyezett. Ugyanakkor modern mosdóként való hasznosításuk is korlátos, hiszen esetleges felújításuk után sem lesznek mindenki számára könnyen használhatók. A tanulmányterv örökségvédelmi szempontok alapján az egykori illemhelyek felújítását és újraindítását célozza, kérdés azonban ennek pénzügyi fenntarthatósága.

A ma még meglévő földalatti illemhelyek újraindítása esetében is szükséges azonban további lehetőségekben gondolkoznunk, hiszen ezeknek az illemhelyeknek az elhelyezkedése egyenlőtlen, jelentős szakaszok maradnának illemhely nélkül (pl. Rákóczi tér, Harminckettesek tere, Tompa utca környéke). Felmerülhet a vendéglátó egységek bevonása, azonban sok esetben helytakarékosság okán ezek az éttermek, kávézók a mosdókat a pincében vagy galéria-szinten helyezik el – így az akadálymentesség megint nem lenne megoldott. A tanulmányterv nem számolt automata illemhelyek közterületen való elhelyezésével, mivel a Nagykörúton általános cél a szabadon elérhető közterületek mennyiségét csökkentő pavilonok felszámolása – így nem lenne szerencsés újabb pavilonok létrehozása a Nagykörút térfalain belül.

A fentiek alapján két lehetséges opció kínálkozik: egyrészt az akadálymentesen elérhető aluljárókban nyilvános illemhelyek kialakítása, másrészt önkormányzati tulajdonban lévő, vagy abba kerülő üzlethelyiségekben ún. komfortpontok kialakítása, ami egyéb szolgáltatások mellett nyilvános illemhe-

lyekkel is szolgálhatnak. A Nagykörút mentén található nagyobb csomópontok aluljárói közül a Boráros téren, a Corvin-negyednél, valamint a Nyugati téren működik nyilvános illemhely. Ezek a Főváros adatbázisa szerint nem akadálymentesített illemhelyek, noha az aluljárók szintje rámpán és/vagy liften keresztül elérhető. Nincs mosdó a Blaha Lujza téri aluljáróban, a felszínen található automata illemhely pedig a Nagykörút vonalától távolabb helyezkedik el. A komfortpontok üzlethelyiségekben történő kialakítása jó megoldást jelentene, azonban jelentősebb költségigénye van – ahogyan a felszín alatti illemhelyek felújításának is.

A kérdésben további egyeztetésekre van szükség, hogy a felhasználók számára egyszerre előnyös, de az önkormányzat számára is finanszírozható megoldást találhassunk.

Bevásárlóutca-menedzsment

A Nagykörút gazdaságfejlesztési célja, hogy a körút újra vonzó helyszínné váljon a bevásárolni, szórakozni és fogyasztani vágyó budapestieknek, miközben megőrzi a környéken lakókat kiszolgáló profilját is. Ehhez tudatos tervezésre van szükség, a kerületi önkormányzatokkal egyeztetve kell meghatározni az egyes szakaszok eltérő profiljait. Ennek elemei ma is léteznek, ezekre érdemes építeni, a jó tendenciákat erősíteni, a káros folyamatokat visszafordítani. A kerületi önkormányzatok kezében található az az eszközök (adóztatás, működési engedélyek), amelyeket alkalmazva alakíthatják az egyes szakaszokon megjelenő funkciókat. A tervezés során érdemes mágnesfunkciókat meghatározni, olyan szereplőket, amelyek bevonzzák a Nagykörútra az érdeklődőket.

A Nagykörút menti üzlethelyiségekben változó mértékű, de alapvetően alacsony az önkormányzati tulajdonhányad. A Fővárosi Önkormányzatnak nincs egyáltalán üzlethelyisége a Nagykörúton, a kerületi önkormányzatok esetében a néhány darab és a néhány tucat között változik az utcaszinten elérhető üzlethelyiségek száma. Ez azt jelenti, hogy az önkormányzatok tulajdonosként korlátozott hatással tudnak csak megjelenni a funkciómix befolyásolásának céljával. Arra is felhívja a figyelmet, hogy a Nagykörút esetében a gazdaságfejlesztés a magántulajdonosokkal kiépített valamilyen típusú kooperációban lehetséges csak. Nélkülük egyszerűen nincs akkora hatáspotenciál az önkormányzatok kezében, ami érezhető változást érhetne el a jövőben.

A legnagyobb, önkormányzatok kezében összpontosuló gazdasági potenciált a vásárcsarnokok (Rákóczi téri, Klauzál téri és Hunyadi téri vásárcsarnokok) jelentik. A Rákóczi tér Vásárcsarnok a Főváros tulajdonában van, utóbbi kettő kerületi önkormányzati tulajdon. Mindhárom vásárcsarnokról elmondható, hogy viszonylag jó állapotban van (vagy éppen most esik át átfogó felújításon), mégis, a funkcionális kihasználás terén problémákat látunk. Ez egyben lehetőséget is teremt a tulajdonos önkormányzatoknak, hogy a vásárcsarnokon keresztül igyekezzenek fellendíteni a körúti gazdaságot.

A fentiek alapján is látható, hogy a Nagykörút megújítása csak a jelentős arányban jelen lévő, magánvállalkozások által üzemeltetett üzlethelyiségekkel kooperálva képzelhető el. Ennek érdekében egy olyan menedzsmentszervezet létrehozására van szükség, ami egyszerre képes összefogni a Nagykörút mentén található számos szereplőt, felmérni az igényeiket és becsatornázni azokat a döntéshozókhoz, valamint egységes szolgáltatási képet nyújtani a Nagykörútra érkező fogyasztók és látogatók számára. Egy ilyen menedzsmentszervezet létrehozásával a Nagykörút gazdasági profilja

tervezetten alakítható lenne, és a felhasználók számára magasabb szolgáltatási élményt nyújthat. Az egységes szolgáltatási képnek része egy egységes, a Nagykörúton található üzlethelyiségeket lefedő információs felület, az olyan szolgáltatási paraméterek, mint a nyitvatartási idő egységes szabályozása, de akár az üres üzlethelyiségek bérleti felhívása is. Egy egyszerűsített, a jelentkezők számára a lehetőségekhez képest egységesített folyamatot biztosító üzlethelyiség-bérlési rendszer segíthet az üresen álló üzlethelyiségek számának a minimalizálásában. A menedzsmentfolyamatot úgy kell kialakítani, hogy annak működéséből egyszerre profitáljanak az üzlethelyiségek tulajdonosai és bérlői, valamint a vásárlók és fogyasztók is.

Az ilyen típusú együttműködések terén számos jó példát láthatunk Bécs városában. Az osztrák fővárosban több, mint 100 bevásárlóutca-menedzsment szervezet működik, a vállalkozásokat tanácsadással és információkkal segítik.

A Nagykörút gazdaságfejlesztésének eszköze lehet a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány mikrohitelzési programja is, ami lehetőséget teremthet arra, hogy konkrét célok mentén biztosítson a Főváros támogatást a körúti vállalkozások számára.

Örökségvédelem és üzletportálok

A Nagykörút létrehozása a városegysítés korának egyik városfejlesztési csúcsteljesítménye volt, amely teljesen új képet adott a világvárossá fejlődő Budapestnek. A Nagykörút különlegességét a szinte a teljes hosszon egységes keresztmetszeti kialakítás mellett az egységességét eklektikus változatosságában hordozó épületállomány biztosítja. A Nagykörút épületeinek minél jobb állapotban történő megőrzése, a legtöbb ember számára a legközvetlenebb kapcsolódási pontot jelentő üzletportálok igényes kialakításának visszaállítása fontos része a Nagykörút megújításának.

Az örökségvédelem és üzletportálok projekt részeként a tanulmányterv alábbi beavatkozásai kerültek azonosításra:

IV. Nagyvárosi presztízs

Körút presztízsének visszaadása, nagyvárosi elegancia létrehozása

- IV.2. A mobil környezet vizuális minőségének javítása az arculati elemekre vonatkozó követelmények összefoglalásával és közzétételével.
- IV.3. UNESCO Világörökség Kezelési Terv elkészítésének szorgalmazása a kijelölt világörökségi helyszínekre vonatkozóan.

Épített környezet felújítása, minőségi fejlesztése

- IV.5. Egységes arculati követelményeket tartalmazó jogszabályok összehangolásának szorgalmazása.
- IV.6. Historikus épületek felújítása, homlokzatok rehabilitációja.
- IV.7. Az épületek földszinti homlokzatainak rehabilitációja a Budapest Portálprogram elveinek és javaslatainak figyelembevételével.
- IV.8. A tetők és kupolák eredeti tetőformákkal és anyaghasználattal történő helyreállítása pénzügyi támogatási program biztosításával.
- IV.9. Az épületállomány sikeres megújítása érdekében pénzügyi támogatás biztosítása, támogatási rendszerek elérhetőségének növelése.
- IV.10. Összehangolt, egységes díszvilágítások megteremtése, fényreklámok és világító cégjelzések elhelyezési és minőségi korlátozása.

A Nagykörút épületei néhány kivételtől eltekintve rendelkeznek valamilyen típusú védettséggel: műemlék, fővárosi helyi védettségű épület vagy épületegyüttes, illetve kerületi védett épület. Ez kijelöli azt az alap magatartást, amit a Nagykörút épületállományával szemben tanúsítanunk szükséges.

Homlokzatok felújítása

A homlokzatok felújítása a Nagykörút megújításának egyik legtávlatosabb feladata. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy a feladat elkezdése elodázható. Legsürgetőbb feladat a homlokzatok műszaki állapotának javítása: ahol szükséges, az akut balesetveszély elhárítása, a vakolat és a sérült épületdíszek lehullásának megakadályozása. Az illetékes társasházak azonban sokszor nem rendelkeznek

az ilyen felújítási munkák szükséges fedezetével. Egy 1+1+1 forintos, a Főváros által lebonyolított pályázati rendszer elindításával, ahol a társasházak mellett a Főváros és az érintett kerületi önkormányzat is egyenlő mértékben vállalják a költségek megoszlását, érdemi segítséget lehet nyújtani legalább a legfontosabb munkák megvalósítására. Az állagmegóvást követően lehet cél a homlokzatok átfogó megújítása, az eredeti építészeti elemek helyreállítása. Ennek betetőzése lehet a sok helyen mára már hiányzó tetőidomok, kupolák visszaépítése, amire célzott kormányzati program is létezik.

A homlokzatok megtisztításának következő lépése a nem építkezési célú épülethálók eltávolítása. Ennek eszközei sajnos nagyon korlátozottak, mivel az önkormányzatok kezében található jogi lehetőségek elégtelenek. Így a jogszabályi felhatalmazás kérése mellett a társasházakkal való egyeztetés, megállapodás lehet még használható eszköz. Az épületek építészeti értékeinek megmentésének nemcsak az épületek utcai homlokzatai, de az udvarbelsői és lépcsőházai is célpontjai lehetnek, hiszen az építészeti védelem nem csak a külső homlokzatra vonatkozik.

Portálok megújítása

A Fővárosi Önkormányzat 2015-ben készítette el a Nagykörút minden épületére vonatkozó portálprogramot. A program nemcsak leltárt készített a körúti portálokról azok fényképes gyűjteménybe szerkesztésével, de elemzést is készített az akkori állapot értékelésével és javaslatokat fogalmazott meg a településképi szabályozásoknak való megfelelés céljával. Egyes épületek földszinti homlokzatának rendezésére látványtervek is készültek, ami képes érzékeltetni az elérhető eredményeket. A Teréz körút 50. alatti portál megújítása mintaszerű példája annak, hogy milyen lehetőségek rejlenek az üzlethelyiségek kialakításának, rendezésének. Az átépítés a Fővárosi Önkormányzat anyagi támogatásával valósult meg.

A portálprogram elkészítését nem követte a homlokzatok tömeges átépítése. A 2015-ös készítés óta a Nagykörút Portálprogram oldalon mai napig elérhető portálprogram elavult, egyrészt a házak fizikai változása nyomán, másrészt az informatikai háttér hibája miatt. 2022-ben a BFVT elkészítette a portálprogram aktualizálását a Teréz körút páros, belső oldalán, a Podmaniczky utca és az Aradi utca között. Terézváros Önkormányzata folytatva a munkát elkészítette a Teréz körút teljes hosszán a házak felmérését, és a javaslati munkarész frissítését. A munka folytatásával a BFVT elvégezte a 2015-ös portálprogram teljes körű frissítését a Nagykörút teljes hosszán, ami így fontos alapja lehet az üzletportálok egységes minőségű megújításának. A portálok elemzésén túl konkrét beavatkozási javaslatokat is megfogalmazó dokumentum elérhető a budapest.hu-n.

Az üzletportálok megújítása alatt egymástól merőben eltérő beavatkozásokat határozhatunk meg. Legkisebb beavatkozás a portálok „rendbeszedése”, amikor az olyan könnyen eltávolítható elemek kerülnek le az üzlethelyiség környezetéből, mint a megállítótáblák vagy a kapu környékén elhelyezett cégtáblák. A portálok kisléptékű átalakítása a zavaró tárgyak (vitrinek, feliratok, kiváltható gépészeti eszközök) eltávolítását, a portálok nyílászáróinak újrafestését jelentheti. Ezek kisebb pénzügyi ösztönzőkkel támogathatók, de részben kötelezési eljárásokkal is előírható beavatkozások. Teljes átépítés szükséges olyan esetekben, amikor megváltozott az üzlethelyiség épített struktúrája, a nyílások kiosztása: ez általában csak teljes funkcióváltás során elképzelhető.

Teréz körút 50. a homlokzat átépítése előtt és után

A Teréz körút 50. esetében a fenti képen jó példát látunk kis léptékű átalakításra is (a kaputól jobbra található üzlet) és a teljes átépítésre is (kaputól balra található üzlet).

A portálok átalakítása a nagyon széttagolt tulajdonosi háttér miatt egy aprólékosan megvalósítható feladat, amire a pénzügyi támogatás biztosítása sem jelent mindig megoldást. A XII. kerület Böszörményi út esete mutatja, hogy még a 100%-os önkormányzati támogatás sem vezet feltétlenül eredményre, ahol csak az önkormányzati kézben lévő üzlethelyiségek kialakítását sikerült rendezni.

Az üzletportálok rendezett kialakításának egyik záloga a településképi bejelentési eljárások lefolytatása. Az üzlethelyiségek átalakításakor kötelező az illetékes önkormányzathoz fordulni az átalakítással kapcsolatban, ami meghatározhatja az elvárt műszaki tartalmat. Ennek elmulasztása esetén az önkormányzat hatósági eljárásban kötelezheti az igénylőt a kért műszaki megoldások betartására. Ezzel az eszközzel az éppen átalakítással érintett üzlethelyiségek szabályozhatók, ami egyébként a Nagykörúton tapasztalt magas fluktuáció mellett viszonylag sok üzlethelyiséget érinthet. Átmeneti nehézség, hogy a magyar építészetről szóló 2023. évi C. törvény 225. § (10) bekezdése a fővárosi helyi védettség alatt álló épületek esetében ezt a településképi-érvényesítési eszközt a kerületi önkormányzatoktól a Fővárosi Önkormányzathoz telepíti. A fővárosi helyi védettség a Nagykörút épületeinek túlnyomó többségét érinti, de nem az összeset. Kifejezetten a Teréz körút esetében láthatunk vegyes képet, ahol számottevő a kerületi védelem alatt álló épület. Ez azt eredményezi, hogy a Nagykörút egyes épületei esetében, akár egyes kerületeken belül is eltérő az eljáró önkormányzat kiléte. A törvényi változás rendeletalkotási, illetve módosítási feladatokat ró a Fővárosi Önkormányzatra,

az ezzel kapcsolatos indító döntést a Fővárosi Közgyűlés 2025. októberi ülésén meg is hozta. Az új részletszabályok hatályba lépéséig tartó átmeneti időszakban azonban kérdéses, hogy a fővárosi vagy a kerületi önkormányzat tud eljárni.

A szükséges jogszabályi háttér kialakítását és a portálprogram frissítését követően az érintett önkormányzatok egy anyagi ösztönzőket és hatósági szabályozást egyaránt tartalmazó eszköztárat képesek felállítani, amely következetes használatával érhető el a Nagykörút üzlethelyiségeinek megújítása. A támogatási rendszer részeként célszerű olyan 1+1+1 forint logikájú pályázati alapot létrehozni a Főváros és az érintett kerületi önkormányzat részvételével, ami támogatja a portálok megújítását. A pénzügyi ösztönzés mellett a tulajdonosok célzott megkeresése segíthet, ami jelentős emberi erőforrást feltételező feladat.

A frissített portálprogram alapján elkészíthető egy olyan edukációs célú kézikönyv, ami a könnyebb megértésben segítheti az érintett tulajdonosokat. A különböző településképi szabályozások tartalmát könnyen fogyasztható módon bemutató kézikönyv az elvárások megfogalmazása mellett minta-megoldásokat is tartalmazhat, ami egy minimumszintet határozhat meg a Nagykörúton látni kívánt megoldásokról (anyag- és színhasználat, formavilág az üzlethelyiségek nyílászáróira, cégéreire, névtábláira). A Nagykörút esetében semmiképpen sem cél egy egységes sablonmegoldás előírása és kötelezése minden üzlethelyiség számára, azonban egy jó példát bemutató kiadvány hasznos lehet azoknak a szereplőknek, akiknek nincs lehetősége vagy igénye egyedi építészeti megoldásokat keresni.

Az egyedi igények megvalósítására is szükséges teret biztosítani, a minőségi szttenderdek meghatározása mellett. Utóbbira jó példa a Művész Mozi megújított homlokzati felirata, ahol sok építészeti és műszaki szempontot sikerült összehangolni a településképi szempontokkal.

Energetikai korszerűsítési program

A Fővárosi Önkormányzat elindította a Budapesti Zöld Panelprogramot. A program keretében minimum 30%-os vissza nem térítendő támogatást vehetnek igénybe a nyertes pályázók, amit legalább 30%-os energiamegtakarítást biztosító projektekre fordíthatnak. A pályázat fókuszában a panel és egyéb iparosított technológiával épített épületek állnak. A klímavédelmi célok teljesítése érdekében azonban szükséges lesz a pályázati rendszer kiterjesztése a historikus, belvárosi területekre is, ami összhangban van a Fővárosi Közgyűlés e témában született 2025. szeptemberi döntésével is. Az ilyen típusú épületekben az energiaszegénység legalább akkora problémát jelent, mint a panel épületek esetében, hiszen a jellemzően nagy légköbméterű lakásokat nehéz kifűteni.

Egy historikus belvárost célzó energetikai korszerűsítési programnak kiváló kísérleti helyszíne lehet a Nagykörút, amivel egyszerre járulhatunk hozzá az épületek energetikai és esztétikai megújításához. A Nagykörút esetében ráadásul a különböző örökségvédelmi védettségek általában megnehezítik és költségesebbé is teszik az ilyen típusú korszerűsítéseket, így a támogatási forma létrehozása különösen indokolt lehet.

Udvarzöldítés

A Nagykörút esetében a korláatosan rendelkezésre álló szabad közterület miatt kifejezetten nehéz a zöldfelületek nagyságának érdemi növelése, ezért érdemes minden további lehetséges eszköz felmérése. A város más pontjaitól eltérően a Nagykörúton létező hagyomány az udvarbelsők közforgalom előtti megnyitása, elsősorban a számos udvari üzlethelyiség miatt. Ez lehetőséget teremt arra, hogy a pihenésre szánt területek bővítésekor az épületek udvaraival is számoljunk.

Ez a projekt esetében a tanulmányterv egyetlen beavatkozása releváns:

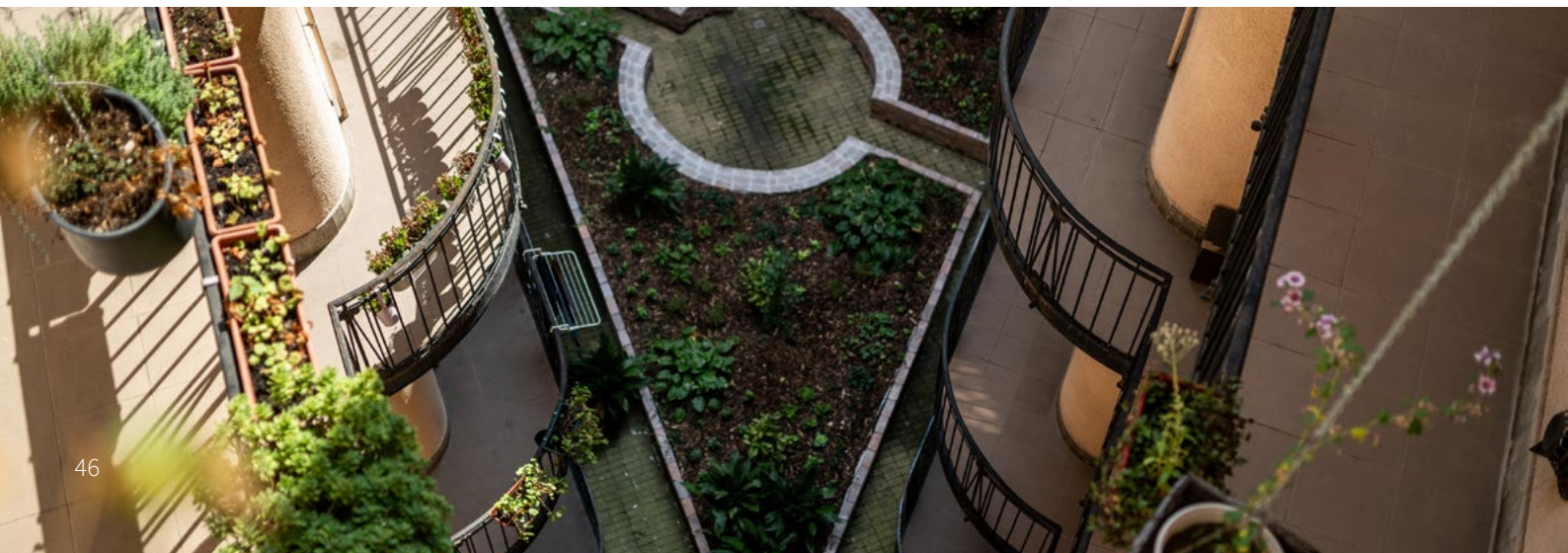
I. Zöld Nagykörút

Zöldfelületi arány növelése

- I.8. Nagykörútra nyíló belső udvarok zöldfelületeinek növelése, zöldfelületekkel és pihenőhelyekkel ellátott udvarok közcélú hasznosítása.

A Fővárosi Önkormányzat már korábban elindította a társasházi udvarok zöldítését célzó Égig érő fű elnevezésű pályázatát. A pályázat mára már több évadot lezárva sikeresen működik, négy év alatt közel 50 társasház udvara zöldült ki. A pályázat lényege, hogy minimális önköltség mellett a pályázó társasházak az elnyert forrásból megterveztetik és megvalósíthatják az udvaruk zöldítését. A pályázat díjazza a közösségi tervezést, célja a zöldítésen túl, hogy támogató lakóközösségek alakuljanak ki. A pályázat 2025. évi kiírása már az udvarzöldítési tervek készítésének támogatási lehetőségét is tartalmazza.

A Nagykörút esetében az Égig érő fű pályázat lehetőséget teremt a körúti házak udvarainak zöldítésére is. A pályázat keretében pozitív elbírálás biztosított azon közösségeknek, amelyek vállalják, hogy a felújítást követően az udvarok korlátozottan megnyílnak a külső látogatók számára is. Az udvarok kinyitása szabályozható (pl. nyitvatartási órák képében), hogy az ott lakók számára is biztonságos és komfortos megoldás valósuljon meg. Az így kiszabaduló udvarbelsőket valódi városi oázisokká alakulhatnak, amelyek nagyban növelhetik a Nagykörút rekreációs potenciálját. A körúti társasházak mozgósítására célzott kommunikáció javasolt, amelyen keresztül elérhető, hogy minél többen éljenek a pályázati lehetőséggel.

Nagykörút ÉLMÉNY

A Nagykörútra ellátogatni régen élményt jelentett, azonban ma ez már koránt sincs így. A Nagykörút megújításának célja, hogy ez megváltozzon és a körútra ellátogatni, vagy csak végigsétálni ott újra élményszámba menjen. Ehhez kulturális programokra, a Nagykörút felfedezésére van szükség, csupa olyan dologra, ami a Nagykörút identitását megerősíti, megújítja.

A Nagykörút ÉLMÉNY projekt részeként a tanulmányterv alábbi beavatkozásai kerültek azonosításra:

II. PEZSGÓ UTCAI ÉLET

Kulturális programok, közösségi terek és intézmények támogatása

II.10. Önkormányzati kulturális intézmények népszerűsítése, működésük támogatása.

Vonzó turisztikai céltérség kialakítása

II.12. A helyi kulturális örökség népszerűsítése szervezett közösségi eseményekkel, információk hozzáférhetőségének biztosításával.

II.13. Tematikus kulturális és kulináris programok szervezése, helyi termékek népszerűsítése a helyi szolgáltatók együttműködésével.

IV. NAGYVÁROSI PRESZTÍZS

Körút presztízsének visszaadása, nagyvárosi elegancia létrehozása

IV.4. Nagykörút identitásának erősítése, egységes brand kialakítása kampányokkal és marketing tevékenységgel.

Kulturális programok

A Nagykörút számtalan kulturális intézménynek az otthona. Csak a Fővárosi Önkormányzat tulajdonosi körében három mozi (Corvin, Művész és Kino), két színház (Madách és Víg) és egy könyvtár található a körúton. De a fővárosi intézményeken túl számos további kulturális színtér található, legyen szó kerületi vagy állami fenntartóról, magán tulajdonosról. A Nagykörút egyike azoknak a budapesti kulturális tengelyeknek, ahova rengetegen járnak, mégsem azonosul az odalátogató a Nagykörút egészével. Ez azt is jelenti, hogy a körúti kulturális intézmények együttműködésében rengeteg kiaknázatlan potenciál van, közös programok vagy fesztiválok szervezésével erősíthető a meglévő kulturális színterek Nagykörúthoz kötődése.

További kulturális és közösségi események, programok szervezésével lehet növelni a Nagykörút vonzerejét, és olyan célcsoportok számára is ismerőssé tenni a Nagykörut, akik ma maximum közlekedési útvonalként gondolnak rá. A kerületi önkormányzatok szervezésében is számos olyan program van, ami térben kapcsolódik a Nagykörúthoz, vagy valamelyik közvetlen keresztutcájához. Ezekre a kerületi programokra is lehet építeni. Már az is nagy előrelépés lenne, ha egy egyesített eseménynaptárban elérhetők lennének a körúti kulturális intézmények programjai, eseményei, függetlenül az intézmény fenntartójától.

A Nagykörúton megszervezhető közösségi programokra jó példát hoz a KÉK Kortárs Építészeti Központ tevékenysége, akár a Budapest100, akár a Nyitva! Fesztivál programjairól beszélünk. A KÉK 2016-ban kifejezetten a Nagykörút házaival központban szervezte meg az évről évre visszatérő Budapest100-at. A legutóbbi alkalom óta eltelt tíz év, így időszerű lenne újra a Nagykörút házait fókuszba helyezni ezen a népszerű programon. A Nyitva! Fesztivál célja az üresen álló üzlethelyiségek jobb kihasználtságának biztosítása, azáltal, hogy a tulajdonosokkal koordinálva a pályázók átmenetileg ingyenesen kapnak lehetőséget valamilyen új funkció berendezésére az egyes üzlethelyiségekben. Ez a program nemcsak remek közösségi kezdeményezés, de a Nagykörút gazdasági fellendítésének is egyik első lépése lehet. A fenti programok megrendezése természetesen a KÉK Kortárs Építészeti Központtal való együttműködésben lehetséges.

Éjszakai élet

A Nagykörút esetében foglalkoznunk kell az éjszakai élettel is. Bár az egyes szakaszok esetében eltérő mértékben és intenzitással, a Nagykörúton éjjel sem áll le az élet. Nem hiába közlekedik itt a város első éjjel-nappal közlekedő villamosjárata. Ahogy a nappali funkciók esetében kívánatosnak tartjuk a Nagykörút egyes szakaszainak az eltérő funkcióját, identitását, úgy este is megférnek egymás mellett az eltérő karakterű kerületi szakaszok. Fontos azonban olyan működési modell kialakítása, ami nem csak biztonságos és izgalmas környezetet teremt a kikapcsolódni vágyóknak, de élhető lakókörnyezetet biztosít a Nagykörúton élőknek is.

A Nagykörút vállalkozásait és kulturális szereplőit összefogó kezdeményezésnek fontos, dedikált téma kell legyen a körút éjszakai életének fejlesztése. Az éjszakai gazdaság ugyanolyan fontos része egy város életének, amivel stratégiai szinten és a konkrét eszközök alkalmazásának szintjén is foglalkozni kell. A Nagykörút megújításának ilyen szempontból megfelelő kereteket kell ahhoz biztosítani, hogy egy kulturális és szórakozási szempontból is jelentős tengelyen adottak legyenek a kulturált kikapcsolódás lehetőségei, úgy, hogy az az ott élőket és a reggel munkába vagy iskolába igyekvőket se érintse negatívan.

Művészeti eszközök

A Nagykörút megújítása során a korábban megvalósított közterületfejlesztési beavatkozásokhoz képest nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni a művészeti eszközökre. Ennek egyik első lépése egy értékleltár készítése a Nagykörúton található köztéri alkotások, emléktáblák és kulturális intézmények körében. Ezzel párhuzamosan elkészíthető a potenciális helyszínek és eszközök feltérképezése, ahol kulturális beavatkozás elképzelhető, illetve azoknak a tárgyaknak, elemeknek a gyűjteménye, amik tárgyai lehetnek egy művészeti újragondolásnak (pl. régi postaládák, hirdetőoszlopok, akár telefonfülkék). A felmérési szakasznak lehet része a várostörténeti rétegek vizsgálata Budapest Főváros Levéltárával együttműködésben.

A Nagykörút, jellegéből fakadóan rengeteg információt hordoz. A körút menti teresedéseken már elhelyezésre kerültek köztéri alkotások (jellemzően emlékművek), így elmondhatjuk, hogy a belvároshoz hasonlóan túltelített a Nagykörút, jelenleg nincs megfelelő méretű üres terület egy új köztéri mű felállítására. Amennyiben a köztérfejlesztés során új, más köztéri alkotás által nem érintett teresedés

jön létre, csak abban az esetben támogatható új köztéri mű felállítása, amennyiben az autonóm képzőművészeti alkotásként értelmezhető. Nem támogatott olyan kisméretű, ún. miniszobrok elhelyezése sem, ami a város több pontján jelent meg az elmúlt években – ezek a zsánerszobrokhoz hasonlóan megnehezítik a kortárs művészeti megközelítések köztéri elfogadtatását.

Vizsgálandó ugyanakkor, hogy van-e olyan eleme a köztérfejlesztés műszaki tervezésének, amely során termékenyen tudna érvényesülni a művészi látásmód (képzőművész-mérnök-építész-tájpítész kooperáció formájában). Létezhetnek olyan, a fizikai kialakítást érintő részletek, amelyek a funkcionális szerepükön túl esztétikai élményt is nyújthatnak a körút használóinak, ezzel hozzájárulva a Nagykörút megújításának átfogó céljaihoz.

Az újonnan létrehozandó, állandó köztéri alkotásokkal szemben támogatható ideiglenes, eseményszerű művészeti eszközök alkalmazása. Kulturális fesztiválok, képzőművészeti kiállítások, helyspecifikus installációk, térkialakítások megjelenítése alkalmazandó.

Vizsgálandók azok az egyéb műfajokkal, vagy azokkal is dolgozó, a Nagykörút érzékeléséhez, megéléséhez kapcsolódó projektek, beavatkozások, amelyek a klasszikus köztéri szobor formai alakzataitól eltérő módon képesek művészeti eszközök használata által kulturális tartalommal megtölteni a köztereket. Ide érthetők a vizualitáson túli egyéb szenzoros érzékelést bevonó kísérletek, pl. hangzóanyaggal, testi érzékeléssel, téri érzékeléssel működő lehetőségek. Emellett pedig akár olyan jellegű, kifejezetten kulturális tevékenységek helyszíni elvégzésére lehetőséget adó beavatkozások is támogathatók (olvasás, adott helyszínnel összefüggő virtuális vagy valós képtartalmak megtekintése, bármilyen egyszemélyes vagy akár többszemélyes játék lefolytatása stb.), amelyek kapcsolhatók a köztér használatának egyébként is jelenlévő jellegéhez (találkozási pontok, várakozás, átszállás). Ez utóbbi irány esetén fontos a célzott használók pontos meghatározása, hiszen a vizualitás mellett egyéb érzékeink is használhatóak univerzális nyelvként, és az érzékelés egészen más rétegében képesek működni, hatást elérni. Itt a lehetséges csoportok közötti átfedések előzetes vizsgálata a tervezés elengedhetetlen része. Az egyes csoportok lehetséges meghatározása: helyben lakók, napi használók, átutazók, turisták.

A több elemből álló beavatkozások arra is lehetőséget nyújtanak, hogy a Nagykörút kommunikációjának egésze részévé váljon a kulturális-művészeti tervezésnek, legyen szó online vagy offline felületekről.

A művészeti alkotások esetében is fontos gondoskodni a magas színvonalú fenntartásról.

Nagykörút mint közművelődési tér

A budapesti közművelődési szféra évtizedes távlatokban küzd azzal az infrastrukturális determinációval, ami az 1950-es évek óta jellemző intézményi fejlesztési konstrukcióból adódik. Eszerint a közművelődési feladatellátók nagy, költséges fenntartási igényű tereket kénytelenek megtölteni nézőkkel, látogatókkal, csoportokkal.

Részben emiatt is megfigyelhető egy új tendencia, melyben a városi kulturális szükségletek egyre inkább a szabad terekre, kevésbé meghatározott körülményekre irányulnak, mely felveti az eddigi intézményi működési keretek változtatásának igényét.

Ahogy a Fővárosi Önkormányzat Rakpart projektje, úgy a Nagykörút fejlesztése is hozzájárulhat ahhoz, hogy azon kerületi közművelődési feladatellátók, akik ebben a területi sávban, helyben működnek, új típusú programkínálattal és több szereplő (civil, állami, forprofit) bevonásával lazíthassanak a működési kereteiken, új közönséget érhessenek el, fejlődhessenek a közművelődési alapellátásukban.

A Budapesti Művelődési Központ kiemelt célja, hogy a közművelődési feladatellátás új útjait keresse és pilotprojektek keretében a jó és rossz tapasztalatokat egyaránt – módszertani segédletekkel – a kerületi feladatellátók számára elérhetővé tegye. A Nagykörút fejlesztési folyamatában ezen soft elemek megvalósulásával nagyban előre tudnánk lépni az elérhető, belépő szintű kulturális alapszolgáltatások terén (valamint a mikroközösségek létrejöttének támogatásában), mely Budapest hosszútávú élhetősége szempontjából kiemelt jelentőségű.

Brandépítés és online jelenlét

A Nagykörút rengeteg olyan történetet rejt, amit érdemes elmesélni a budapestieknek. Az ott élők, a Nagykörúton vállalkozást vezetőik, az ott dolgozók: rengeteg olyan körúti arc, akik mesélni tudnak nekünk. A Nagykörútról érdemes olyan tartalmakat készíteni, amelyek elmesélik ezeket a történeteket. Ezeknek az elkészítésével és elérhetővé tételével a közösségi média és a hagyományos online felületeken rengeteg emberrel ismertethetjük meg a Nagykörútnak egy másik oldalát is, ami érdekes, izgalmassá teheti a szemükben.

Mindezeknek, az online tartalmaknak, a kulturális és közösségi eseményeknek, de a gazdaságfejlesztés és a körútgondnokság projekteknek is szükséges teremteni egy olyan online ökoszisztémát, ami minden csatornán képes információkat szolgáltatni a Nagykörút működéséről és a szolgáltatásokról a használóknak. Dedikált honlap, közösségi médiás felületek, közterületi hirdető felületek alkotják azt a portfóliót, amelyre szükség van a Nagykörút népszerűvé tételéhez, és a körúti programok és szolgáltatások ismertetéséhez.

A brandépítést támogatja a megújuló Nagykörút arculatának megalkotása is. Ez az arculat megjelenik a Nagykörút online és közösségi felületein, a rendezvények és események hirdető felületein. Az arculat megalkotására közösségi pályázat került kiírásra, amelynek eredménye 2025. novemberében vált ismertté. Az arculat a megújuló Nagykörútnak, mint kulturális, bevásárlási és szórakozási desztinációnak kíván új arcot adni. Ebből következik, hogy sokkal inkább az online térhez és a programokhoz, szolgáltatásokhoz kapcsolódik ez az arculat és kevésbé az épített környezethez és a Nagykörút fizikai valóságához.

A program előkészítése és megvalósítása során javasolt egy olyan beszélgetéssorozat indítása, amely egyszerre képes bevonni a körút megújítása szempontjából értékes szakembereket és megismertetni a fejlesztési célokat a szélesebb nyilvánossággal.

Négyes-hatos fejlesztése

A körúti villamos a Nagykörút közlekedésen túl is meghatározó, identitásképző eleme. A négyes-hatos nemcsak a város, de a világ egyik legforgalmasabb villamosvonala, amelyen forgalomra máshol már akár metrót is építenének. Budapest jól járt azzal, hogy az Üllői úttal vagy a Rákóczi úttal szemben a Nagykörúton megőrizte felszíni villamosvonalát, hiszen az a jelentős utasforgalom, amely a körúti villamosokat használja, közvetlenül is kapcsolódhat a felszín gazdasági életéhez. Nem véletlen, hogy a felszámolt Rákóczi úti vagy Bajcsy-Zsilinszky úti villamosvonalak visszaépítése nem csak közlekedési, de városrehabilitációs projektként is megjelennek. Bár a négyes-hatos ma is a közösségi közlekedési szolgáltatás egyik csúcsterméke, gyakorlatilag mozgójárdaként működik a Nagykörúton, mindig szükséges gondolkodni a további fejlesztési lehetőségekben.

A Négyes-hatos fejlesztése projekt részeként a tanulmányterv alábbi beavatkozásai kerültek azonosításra:

III. FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS

Meghatározó közösségi közlekedés

- III.1. A villamos- és az autóbusz-közlekedésben kínálati kapacitás biztosítása az utazási szokások szándékos befolyásolására.
- III.2. Községi közlekedés előnyben részesítése a többi közlekedési móddal szemben, a vonzó menetidő érdekében.
- III.3. Utasbarát megállók kialakításához a legmodernebb utastájékoztató, valamint utazáskényelmi eszközök alkalmazása, igazodva a Nagykörút jelentette presztízshez.
- III.4. Községi közlekedés szolgáltatási színvonalának növelése a jármű és a pálya magas szintű üzemeltetésével.

Infrastruktúra és lámpahangolás

A körúti villamosközlekedés alapja a vágányok megfelelő karbantartása és üzemeltetése. Bár a sajátban sokszor negatív visszhangot kapnak az évről évre ismétlődő nyári vágányzárak, valójában egy rendszeresen karbantartott és folyamatosan fejlesztett infrastruktúrát így kell üzemeltetni: ütemezetten kicserélve az elöregedő részeket, rövidebb szakaszokban, nem megvárva, hogy a teljes infrastruktúrát egyben, az alapoktól kezdve kelljen újjáépíteni. A körúti vágányzárak nemcsak a napi üzem fenntartását szolgálják, a céljuk, hogy a villamosok halkabban, kevesebb rezgés mellett tudjanak közlekedni, ezzel csökkentve a káros környezeti hatásukat. A körúti vágányok folyamatos karbantartása a jövőben is az alapját képzik a világ egyik legforgalmasabb villamosvonalának.

Hosszú távon érdemes felülvizsgálni a villamosmegállók kialakítását, ahol ez szükséges. A megállók nem felelnek meg teljesen az akadálymentesség követelményeinek, egy átépítésnél ezt szükséges lesz majd kezelni. Egyes megállók esetében felmerül az átépítés igénye: a Jászai Mari téri mai, közép-szigetes kialakítás mellett nem lehetséges dedikált kerékpáros infrastruktúrát kialakítani a járda

csökkentése vagy a közúti sávok számának csökkentése nélkül. Az Oktogon esetében pedig viszonylag szűk peron és gyalogátkelőhely áll rendelkezésére a viszonylag nagy méretű gyalogos forgalom számára. A peronok zsúfoltságát célszerű minden helyszínen, egységes szempontrendszer alapján vizsgálni. Ahol szükséges a módosítás, ott a BKK közterfejlesztési projektje legalább helybiztosítás szintjén figyelembe fogja venni egy későbbi kialakítás helyigényét.

A Nagykörút esetében sok vitát kavart a 60 másodperces, a villamosok közlekedését támogató lámpaprogram bevezetése. Ez a hangolás biztosítja a villamosok számára a legkedvezőbb közlekedési körülményeket, a villamosok így egyenletesebben és sűrűbben követhetik egymást. A 60 másodperces lámpaprogram egész napra történő kiterjesztése az egyik legutóbbi fejlesztés, ami megvalósult a körúti villamosok közlekedésében.

Fonódó Nagykörút

A négyes-hatos közlekedése ma egy kifeszített rendszer, ami nem tud befogadni újabb viszonylatokat a körúti közlekedésben. A következő 5-15 évben azonban tervben vannak olyan fejlesztések, amelyek átalakíthatják a nagykörúti villamosvonalak forgalmi terhelését. Ilyen középtávon az Újbuda-Újpest villamostengely létrehozása, ami a Bajcsy-Zsilinszky úton keresztül közvetlenebb kapcsolatot teremtet Újbuda és a Nyugati pályaudvar környezete között, de hosszú távon az 5-ös metró is jelentősen érintheti a körúti villamosok terhelését. Amennyiben csökken a négyes-hatos mai forgalmi terhelése, az megteremti annak a lehetőségét, hogy a Margit körúthoz hasonlóan fonódó rendszert hozunk létre, ahol a ma a Nagykörút peremén végállomásozó viszonylatok meghosszabbítva befonódnak a Nagykörút forgalmába. Ilyenek lehetnek a Mester utcában és a Népszínház utcában közlekedő viszonylatok, de akár az Újpest felől érkező járatok egyike is folytathatná útját a Nagykörúton. Ez a külsőbb kerületek felől érkezők számára átszállásmentes, gyorsabb közlekedést eredményezhet, ami emelné a közösségi közlekedés vonzerejét ezeken a területeken is. Ezt mélységében akkor lesz érdemes vizsgálni, amikor ezek a kapcsolódó fejlesztések elérhető közelségbe kerültek.

Utaskomfort és esélyegyenlőség

A közösségi közlekedés szolgáltatási színvonalának célzott fejlesztése lehetséges költséges infrastruktúra-beruházások nélkül is. Az elmúlt hónapokban több területen is előrelépés történt: elindult a Budapesti Utasbiztonsági Szolgálat, aminek célja, hogy az utasok kényelmesen utazhassanak és biztonságban érezzék magukat a nap 24 órájában. A BKK és a BKV 2025. májusától tesztjelleggel napközbeni extra utastéri takarítást és illatosítást vezetett be a négyes-hatos villamosok járművein.

A fizikai akadálymentesség megteremtése mellett fontos az audiovizuális esélyegyenlőség biztosítása is. Folyamatban van például a „beszélő” buszok gyakorlatának kiterjesztése a villamosok esetére is. Ezzel a látássérült utasok tájékozódását tudjuk segíteni.

Bár a Nagykörúton közlekedő Combino villamosok lassan elérik a 20 éves életkort, a lecserélésük még sokáig nem lesz aktuális. A villamosok folyamatos karbantartásával, a kerekek esztergálásával elérhető, hogy a lehető legminimálisabb zajterhelést okozzák. Egy új villamosbeszerzés során pedig kezelhetők lehetnek az olyan észrevételek, mint a kocsiszekrény szűkossége a belső térben.

SZERVEZETI FELTÉTELEK

A Nagykörút megújítása egy sok szereplő együttműködését feltételező, komplex, több éven átnyúló program. Bár célkitűzéseit tekintve hasonló a már sikeres Bartók- és Margit-negyed projektekhez, léptékét és komplexitását tekintve nem összehasonlítható ezekkel. Mindkét budai példa egy kerületi önkormányzat aktív részvételével létrejött történet. A Bartók-negyed esetében közel 15 éves, lassabb, alulról építkező folyamat, a Margit-negyed esetében gyorsabb, az önkormányzat részéről felülről szervezett projekt. A Nagykörút esetében rögtön 6+1 érintett önkormányzatról beszélhetünk (V., VI., VII., VIII., IX., XIII. kerületek és a Főváros is), emellett hosszában és a megforduló látogatók számában is sokszorosan felülmúlja két budai „rokona” példáját.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nem érdemes alaposan tanulmányozni ezeket a példákat, a tanulságok levonása, a jól működő megoldások átemelése nyilvánvaló feladat. Ugyanakkor a magasabb komplexitás miatt feltehető, hogy a szükséges szervezeti háttér megtervezésekor nagyobb léptékben kell gondolkoznunk.

Koordináció és együttműködés

A megvalósítás alapfeltétele a szereplők közötti együttműködés, a különböző érdekeltek munkájának koordinációja. A Nagykörút program megvalósításának belépő szintjét jelenti az, ha a meglévő szereplők működésének hatékonyabb koordinációjával kívánjuk elérni a program célkitűzéseit. Ez azt jelenti, hogy nem jön létre dedikált szervezet, amelynek egyetlen feladata a Nagykörút menedzselése, hanem a feladatok és így a felelősségi körök megtartása mellett célozzuk meg a hatékonyabb közszolgáltatásokat a különböző szereplők együttműködésével.

Ebben az esetben egy olyan koordináló szerepkör létrehozására van szükség, amely nem rendelkezik önálló költségvetéssel vagy döntési körrel, csupán a különböző önkormányzatok és az érintett szakszervezetek, valamint külső szereplők között koordinál. Ez jelentheti egyeztető fórumok kialakítását, a szakszervezetek munkáinak összehangolását, a különböző projektek és intézkedések tartalmi és időbeli egyeztetését. A koordinációt végző szereplőnek olyan felhatalmazással kell rendelkeznie, amely alkalmas a szereplők munkájának befolyásolására. Praktikusan a Főpolgármesteri Hivatal, vagy valamilyen, onnan származtatott mandátum szükséges a jellemzően fővárosi érdekkörbe tartozó intézmények és szakszervezetek munkájának koordinálására.

Ez a felállás alkalmas lehet a munka megkezdésére, azonban várhatóan eredményessége nem lép ki a ma ismert eredményességi keretektől. A Nagykörút fejlesztésével és működtetésével kapcsolatos szerep- és feladatkörök nem egyszerűsödnek, valamint az intézkedések hatásosságát is meghatározzák a jelenlegi önkormányzati finanszírozási korlátok.

A **köztérfejlesztés** témakör esetében elsősorban a BKK, valamint a Budapest Közút, a BKM FŐKERT Kertészeti Divízió és a BKV munkáját szükséges összehangolni.

A **körútgondnokság** esetében a BKM FKF Köztisztviselői és a FŐKERT Kertészeti Divíziók, valamint a Budapesti Közút és Szükség esetén a különböző közműszolgáltatók munkáját kell egyeztetni.

A **Gazdaságfejlesztés** területén a Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány nyújthat olyan szolgáltatást, ami előrelépést jelenthet a mai állapothoz képest. Ebben a témakörben különösen nagy kihívást jelent az, hogy a Nagykörúton jelenlévő vállalkozásokat elérjük és valamilyen formában megszervezzük őket, hogy képesek legyenek bevonni őket a körút fejlesztésébe. Kiemelt fővárosi szereplő a területen a Budapest Vásárcsarnokai (BVCS) Kft., amely a Rákóczi téri Vásárcsarnokon keresztül kapcsolódhat be a Nagykörút gazdasági fellendítésébe.

Az **örökségvédelem és üzletportálok** esetében elsősorban az önkormányzatok főépítési és hatósági területeivel kell együttműködni, a világörökségi és az olyan kiemelt projektek esetében, mint az eredeti tetőidomok, kupolák visszaállítása az örökségvédelem állami szereplőivel.

Az **udvarzöldítés** a Fővárosi Önkormányzat *Égig érő fű* pályázatának helyben történő népszerűsítésével mozdítható előre.

A **Nagykörút ÉLMÉNY** projekt esetében a kulturális programok szervezése kapcsán felmerül a Budapesti Művelődési Központ, a tartalomgyártói és kommunikációs feladatok kapcsán a holisztikus rálátás miatt a Főpolgármesteri Hivatal Városhozzáértési Irodája, az európai uniós projektfinanszírozás gazdjaként a Budapesti Közlekedési Központ kerülhet szóba. Akármelyik megoldásról is születne döntés, a kiválasztott szereplőnek egyszerre kellene komoly mennyiségben saját tartalmat gyártania és képesnek lennie a többi szereplő tartalmának fogadására, rendszerezésére.

A **Négyes-hatos fejlesztése** a közlekedési szakcégek feladata, így a BKK, a BKV és a Budapesti Közút az illetékes szervezetek.

Ilyen sok szereplő közötti hatékony koordináció csak erős és tiszta mandátum, valamint egy komoly támogató stáb megléte esetén lehetséges.

Menedzsmentszervezet

A Nagykörút megújításának új szintjét egy dedikált menedzsmentszervezet létrehozásával lehet elérni, aminek egyetlen, célzott feladata a Nagykörút program megvalósítása.

Ennek a szervezetnek a jogi formája további vizsgálat tárgya lehet, elképzelhető céges, de egyesületi forma is. Ugyanígy, a tulajdonosi/alapítói háttér esetében is több megoldás elképzelhető, akár a 100%-os fővárosi szerepvállalás, akár valamilyen megosztott forma pl. az érintett kerületi önkormányzatokkal, de akár a társasházakkal, gazdasági szereplőkkel is közösen.

A menedzsmentszervezet felléphet a Nagykörúton jelenlévő vállalkozások összefogásának igényével, becsatornázhatja a részükről megfogalmazódó igényeket. Egyúttal képes lehet a fővárosi forrásokon túl magán szereplők hozzájárulásainak gyűjtésére (business improvement district-modell), amit a körúti vállalkozások számára is hasznos körúti promócióra és magasabb közterületfenntartási minőségre fordíthat.

A menedzsmentszervezet összefoghatja a nagykörúti homlokzatokra és üzletportálok megújítására fordítandó összegeket, a források folyósítására pályázati rendszert működtethet. Edukációs és tanácsadó tevékenységet folytathat, aminek a célja a Nagykörút épületállományának megújítása.

A Nagykörút kulturális és közösségi programjainak összefogása, valamint ernyőkommunikációja, további kulturális események szervezése, mindezek egységes felületen gyűjtése és kommunikálása szintén része lehet a menedzsmentszervezet munkájának. Önálló tartalomgyártó tevékenységével saját és a közreműködő partnerek munkáját is dokumentálja és kommunikálja, ezzel a Nagykörút pozitív identitását is építve.

Nem példa nélküli a kiemelt projektek megvalósítására valamilyen önálló szervezet, projektiroda létrehozása. Noha a Budapest Főváros Vagyonkezelő Központ (BFVK) részeként, de azon belül különálló szervezetként jött létre a Rákosrendező Projektiroda, amelynek egyedüli feladata Rákosrendező fejlesztésének előkészítése, majd megvalósításának koordinálása. De önállóan működő, az adott projektre létrehozott cég valósította meg az V. kerület kiemelt városi közttereinek megújítását (Budapest Szíve Városfejlesztő Nonprofit Kft.) és a fővárosi központi szennyvíztisztítót is (Enviroduna Kft.). Előbbi felszámolásra került, feladatainak befejezését átvette az újonnan létrehozott BKK Budapesti Közlekedési Központ Zrt., utóbbi szervezet a mai napig működik, projektmenedzsment feladatokat ellátva a Főváros megbízásából. De lehet példát hozni Budapest esetében az állami projektek megvalósítása esetében is, legyen szó akár a budai vár kormányzati projektjeit megvalósító Várkapitányság Zrt-ről, akár a Városliget vitatott fejlesztésével megbízott Városliget Zrt-ről.

A projektiroda szerepe lenne a Nagykörút program nagyon szerteágazó feladatainak összefogása, a különböző szereplők együttműködésének koordinálása és az olyan, újonnan keletkező feladatok menedzselése, mint a bevásárlóutca és kulturális desztináció-menedzsment. Alapvetően tehát fejlesztési fókusszal bír, illetve azokat a feladatokat látja el, amelyek újonnan jönnek létre a Nagykörút program megvalósításával.

A dedikált Nagykörút menedzsmentszervezet létrehozásának egy következő szintje lehet az, ha a fejlesztések megvalósításán és az újonnan létrejövő feladatok kezelésén túl a szervezet szerepet kapna a Nagykörút, mint közterület fenntartásában, üzemeltetésében is. Ennek jogszabályi megalapozását a vagyonkezelői jogkörök átadása jelentheti. Ebben az esetben a Nagykörút (önmagában vagy más, további kiemelt belvárosi helyszínekkel együtt) fejlesztéséről és fenntartásáról egy önálló menedzsmentszervezet rendelkezne. Ez nem jelenti a fővárosi kontroll megszűnését, hiszen tulajdonosként a Fővárosi Önkormányzatnak teljes körű ráhatása lehet a cég által követett irányelvekre. Ellenkezőleg, a Nagykörúton jelenlévő gazdasági szereplők pénzügyi hozzájárulásának bevonásával ez a modell lehetőséget ad az olyan kiemelt minőségű közterület-fenntartásra és zöldfelület-kezelésre, amelyre a Fővárosnak most nincs lehetősége. Egyben ez azt is jelenti, hogy a Nagykörút esetében közterületi fejlesztésre nincs lehetőség a szervezet kezelői hozzájárulása nélkül. A menedzsmentszervezet nem saját eszközállományával végezné ezeket a feladatokat, hanem akár ugyanazon közszolgáltató cégek útján, azonban megrendelőként konkrét elvárások mentén ellenőrizné a feladatok teljesítését (részben hasonlóan a BKK megrendelői szerepéhez a közlekedésszervezés témakörében). A dedikált megrendelői szerepkör kiemelt figyelmet biztosít a Nagykörút számára, a terület nem egy lesz a számtalan fővárosi tulajdonú közterek közül, hanem a menedzsmentszervezet számára az egyetlen.

A fentiek a lehetőségek felvázolását szolgálja, a döntés alapvetően a Fővárosi Önkormányzat kezében van, hogy milyen típusú megoldással kíván elindulni. Egyúttal a hosszú, több évre elnyúló megvalósítási fázis, majd az azt követő, évtizedes távlatokban értelmezhető működtetési fázis lehetőséget teremt arra, hogy a Nagykörút program megvalósítása egy dinamikusan fejlődő történet legyen, mindig az adott időszak szükségleteinek megfelelő szervezeti keretek megteremtésével.

KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Jelen dokumentum a Nagykörút cselekvési tervének első változata. Célja, hogy az érintett kerületi önkormányzatokkal, a szakmai és civil szervezetekkel, valamint a szélesebb nyilvánossággal való egyeztetéshez megfelelően összefoglalja a Főváros elképzeléseit a Nagykörút fejlesztésével kapcsolatban. Vannak projektek, amelyek előkészítése már előrehaladott állapotban van, mások esetében a cselekvési terv egyelőre még különböző irányokat vázol fel. Természetes, hogy a különböző projektek eltérő készültségi állapotban vannak, ez az organikus fejlődés sajátja minden városnak.

A cselekvési terv aktuális formájában tudatosan nem rendel konkrét költségeket és ütemezést az egyes projektekhez – a Fővárosi Önkormányzat pénzügyi helyzetében nem is lenne értelme, hiszen egyszerre úgyse jutna forrás mindenre a szükséges mértékben. Épp az a célja, hogy a Főváros kijelölhesse a Nagykörút megújításával kapcsolatos prioritásait, így a nagyságrendi erőforrások ismeretében lehetőség lesz az egyes projektek reális méretezésére és ütemezésére. Nem az a kérdés, hogy mennyi forrásra lenne szükség egy projekt teljes körű megvalósításához, hanem hogy mennyiben érdemes gondolkozni a részletek megtervezésekor.

Ebből a szempontból a cselekvési terv nem végleges, hiszen a Nagykörút program alakulásával, az egyes projektek konkretizálásával és elindításával szükségszerűen alakul a tartalma. De önmagában a gondolkodás beindítása is teremtő erővel bírhat – nem beszélve az olyan konkrét eredményekről, amelyeket az elmúlt hónapokban sikerült is elérni: a tervezési szerződés megkötése a köztérfejlesztés részletes terveinek elkészítésére, az arculati pályázat lebonyolítása vagy éppen a körúti 60 másodperces lámpaprogram kiterjesztése egész napra.

A Körút akkor lesz újra élő, ha a budapestiek felfedezik a benne rejlő lehetőséget. És ehhez már az is elegendő lehet, ha újra kicsit a figyelem középpontjába kerül.

